

امینیت اطلاعات

محمدتقی روغنی

توجه

خواننده گرامی

این PDF تنها شامل گزیده‌ای از کتاب "امنیت اطلاعات" است. در صورتیکه مطالب و نحوه نگارش را مفید ارزیابی کردید، برای خرید این کتاب به صورت کامل و در قالب چاپ کاغذی، می‌توانید انحصاراً از طریق لینک زیر اقدام نمایید:

نام کتاب: امنیت اطلاعات

مؤلف: محمدتقی روغنی

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۳

۴۴۸ صفحه، وزیری

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

لینک خرید:

ارسال رایگان از طریق پست پیشنهاد به تمام نقاط کشور

[Http://parscenter.com/networkgod](http://parscenter.com/networkgod)

Email: MTRoghani@Gmail.com

SMS: 09195345402

Viber: 09195345402

حمد سزاوار خداوندیست

که نا بخشیدن، بر دارائی‌هایش نیافزاید؛

و اگر بخشش کند، بینوا نشود.

الحمد لله
عنه
والصلاة
والسلام

امنیّت اطلاعات

محمد تقی روغنی

مقدمه مؤلف:

خداوند حکیم را شاکرم که عنایت خویش را برای نگارش کتابی جدید شامل حال بنده نمود، تا بتوانم گام کوچک دیگری در راستای ارتقای علمی فناوری اطلاعات هموطنان عزیزم بردارم. تعاملات بین مشتریان و سازمان‌ها از طریق سرویس‌های فناوری اطلاعات، روزبه‌روز بیشتر شده و سازمان‌ها را مجبور می‌نماید که برای رفع نیاز مشتریان، دیتای بیشتری را بر روی سرویس‌دهنده‌های خود قرار دهند. هر قدر فناوری اطلاعات در کسب‌وکار سازمان‌ها بیشتر وارد شده و باعث تسهیل امور می‌شود، در مقابل ریسک سازمان در حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی را بالا می‌برد. از طرف دیگر وابستگی ادامه حیات کسب‌وکار سازمان، بیشتر به سرویس‌های فناوری اطلاعات گره می‌خورد.

در این سیرِ رو به رشد استفاده از سرویس‌های فناوری اطلاعات، متأسفانه بحث امنیت بسیار مهجور و یا مغفول مانده است. مخصوصاً در بین شرکت‌ها و سازمان‌های ایرانی آن‌چنان‌که باید و شاید به بحث امنیت توجه نمی‌شود.

بعضی از سازمان‌ها برای مباحث امنیتی ارزش خاصی قائل نشده و تا روز بروز مصیبت، هیچ قدمی در جهت محافظت از دارایی‌های اطلاعاتی سازمان خود بر نمی‌دارند. بعضی دیگر، امنیت را به خرید چند محصول امنیتی مثل فایروال و آنتی‌ویروس، محدود کرده و تصور می‌کنند که با وجود این محصولات، امنیت را در سازمان خود برقرار نموده‌اند.

توجه داشته باشید که امنیت صرفاً با خرید چند محصول امنیتی، برقرار نمی‌شود. اگر امنیت را یک فرآیند در نظر بگیریم، محصولات امنیتی تنها بخشی از آن فرآیند خواهند بود. در این فرآیند امنیتی، طراحی و ایجاد سیاست‌های امنیتی در سطح مدیران ارشد سازمان، باید به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در نظر گرفته شود.

پس از بحث مدیران ارشد، یکی دیگر از مشکلات در زمینه امنیت، ناآگاهی مدیران و کارشناسان IT نسبت به مفاهیم امنیت اطلاعات است. بسیاری از کارشناسان، پیکربندی تجهیزات را صرفاً به‌صورت تجربی و بدون اطلاع از نحوه عملکرد پروتکل‌ها انجام می‌دهند. لذا در اکثر مواقع پیکربندی درستی با توجه به نیازهای سازمان انجام نمی‌پذیرد.

در این کتاب سعی شده بجای یک محصول امنیتی خاص، به مفاهیم اساسی امنیت پرداخته شود. زمانی که یک مدیر یا کارشناس IT و امنیت، آگاهی درستی از مفاهیم امنیتی داشته باشد، توان تجزیه و تحلیل بهتری نسبت به فرآیندهای امنیتی پیدا کرده و بالطبع در زمان طراحی سیاست‌های امنیتی و یا پیکربندی تجهیزات، عملکرد بهتری خواهد داشت.

مطالب این کتاب در چهار بخش تقسیم‌بندی شده است. در بخش اول به استاندارد سیستم مدیریت امنیت اطلاعات پرداخته شده است. قطعاً زمانی که وارد بحث امنیت اطلاعات می‌شویم، یکی از مهم‌ترین مواردی که باید در نظر گرفته شود، استانداردهای مربوطه است. اصلی‌ترین استاندارد در زمینه امنیت اطلاعات، استاندارد خانواده ISMS است. در فصل اول و دوم کتاب، استانداردهای ISO 27000، ISO 27001 و ISO 27002 به صورت اجمالی بررسی شده است.

در بخش دوم، به یکی از ارکان امنیت اطلاعات، یعنی رمزنگاری، پرداخته شده است. نحوه عملکرد الگوریتم‌های مهم رمزنگاری مثل DES، 3DES، AES، RSA و SHA شرح داده شده است. همچنین کاربرد این الگوریتم‌ها در برقراری سرویس‌های امنیتی مثل محرمانگی، احراز هویت، صحت، امضای دیجیتال و عدم انکار، تشریح شده است.

در بخش سوم این کتاب، مباحث امنیت شبکه مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به گسترش شبکه‌های ارتباطی، یکی از دغدغه‌های اصلی مدیران و کارشناسان، امنیت شبکه است. در فصول این بخش به مفاهیم امنیتی و تکنولوژی‌های مورداستفاده در امنیت شبکه از جمله فایروال، IDS، IPS و هانی‌پات پرداخته شده است. در آخر این بخش نیز نحوه برقراری امنیت در ارتباطات شبکه‌ای با استفاده از IPsec و VPN، مورد بررسی قرار گرفته است.

در بخش چهارم، به امنیت سایر سرویس‌هایی که بیشتر مورداستفاده قرار می‌گیرند، پرداخته شده است. از جمله تشریح پروتکل HTTPS برای امنیت وب، پروتکل PGP برای امنیت پست الکترونیک، بهترین شیوه‌های امنیت سیستم‌عامل و بررسی تهدیدات برتر دیتابیس و نحوه مقابله با آن‌ها، در فصول این بخش گنجانده شده است.

هرچند این کتاب توسط اساتید و کارشناسان امنیت مورد بازخوانی و رفع اشکال قرار گرفته، اما نمی‌توان آن را خالی از نقصان دانست. لذا خواهشمندم هرگونه انتقاد و پیشنهاد مدنظر خود را از طریق پست الکترونیک MTRoghani@gmail.com، برای بنده ارسال نمایید.

در پایان امیدوارم که این کتاب بتواند نقشی هرچند کوچک، در افزایش آگاهی مدیران و کارشناسان IT و امنیت اطلاعات ایفا نماید. در ضمن از تمام اساتید و کارشناسان عزیزی که از راهنمایی‌های خود در نگارش این کتاب دریغ نکرده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌نمایم.

با احترام

محمدتقی روغنی

پاییز ۱۳۹۳

فهرست مطالب:

مقدمه مؤلف ۵

بخش اول	استاندارد ISMS ۲۳
فصل اول	مرور کلی استاندارد ISMS و الزامات آن ۲۵
	مبحث اول؛ مرور استاندارد ISO/IEC 27000:2014 ۲۷
	استانداردهای خانواده ISMS ۲۸
	مروری بر استانداردهای خانواده ISMS ۲۹
	۱- استاندارد ISO/IEC 27000 (همین استاندارد) ۲۹
	۲- استاندارد ISO/IEC 27001 ۲۹
	۳- استاندارد ISO/IEC 27006 ۲۹
	۴- استاندارد ISO/IEC 27002 ۳۰
	۵- استاندارد ISO/IEC 27003 ۳۰
	۶- استاندارد ISO/IEC 27004 ۳۱
	۷- استاندارد ISO/IEC 27005 ۳۱
	۸- استاندارد ISO/IEC 27007 ۳۱
	۹- استاندارد ISO/IEC TR 27008 ۳۱
	۱۰- استاندارد ISO/IEC 27013 ۳۲
	۱۱- استاندارد ISO/IEC 27014 ۳۲
	۱۲- استاندارد ISO/IEC TR 27016 ۳۳
	۱۳- استاندارد ISO/IEC 27010 ۳۳
	۱۴- استاندارد ISO/IEC 27011 ۳۳
	۱۵- استاندارد ISO/IEC TR 27015 ۳۴
	۱۶- استاندارد ISO/IEC 27799 ۳۴
	اصطلاحات و تعاریف ۳۵
	مروری بر ISMS ۳۷
	اصول PDCA ۳۹
	برقراری، نظارت، نگهداری و بهبود عملکرد ISMS ۴۰
	مبحث دوم؛ مرور استاندارد ISO/IEC 27001:2013 ۴۱
	تعیین چارچوب سیستم مدیریت امنیت اطلاعات ۴۱
	رهبری و تعهد ۴۲

- سیاست‌گذاری و خط‌مشی ۴۲
- نقش‌های سازمانی، مسئولیت‌ها و اختیارات ۴۳
- برنامه‌ریزی ۴۳
- ارزیابی ریسک امنیت اطلاعات ۴۳
- مقابله با ریسک امنیت اطلاعات ۴۴
- اهداف امنیت اطلاعات و برنامه‌ریزی برای دستیابی به آن‌ها ۴۴
- صلاحیت و آگاهی ۴۵
- ارتباط ۴۵
- مستندسازی ۴۵
- برنامه‌ریزی و کنترل عملیاتی ۴۶
- ارزیابی کارایی ۴۶
- بهبود ۴۷
- نمودار کلی استاندارد ISO/IEC 27001:2013 ۴۷

فصل دوم دستورالعمل مدیریت امنیت اطلاعات ۴۹

مبحث اول؛ مرور استاندارد ISO/IEC 27002:2013 ۵۱

- ساختار استاندارد ISO/IEC 27002 ۵۱
- ۵ - ماده ۱: سیاست‌های امنیت اطلاعات ۵۲
  - خط‌مشی امنیت اطلاعات ۵۲
- ۶ - ماده ۲: امنیت اطلاعات سازمان ۵۳
  - نقش‌ها و مسئولیت‌های امنیت اطلاعات ۵۳
    - خط‌مشی تجهیزات همراه ۵۴
    - دورکاری ۵۵
- ۷ - ماده ۳: امنیت منابع انسانی ۵۶
  - قوانین و شرایط استخدام ۵۶
- ۸ - ماده ۴: مدیریت دارایی ۵۷
  - فهرست دارایی‌ها ۵۷
  - طبقه‌بندی اطلاعات ۵۸
  - اداره دارایی ۵۹
- مدیریت رسانه‌های قابل‌حمل ۶۰
  - دفع رسانه ۶۱
- ۹ - ماده ۵: کنترل دسترسی ۶۱
  - سیاست‌های کنترل دسترسی ۶۱
- دسترسی به شبکه و سرویس‌های شبکه ۶۳
  - ثبت و لغو کاربر ۶۴
- محدودیت دسترسی به اطلاعات ۶۵

- سیستم مدیریت رمزعبور ۶۵
- ۱۰ - ماده ۶: رمزنگاری ۶۶
- سیاست استفاده از کنترل‌های رمزنگاری ۶۶
- مدیریت کلید رمزنگاری ۶۸
- ۱۱ - ماده ۷: امنیت محیطی و فیزیکی ۶۸
- امنیت فیزیکی محیط پیرامونی ۶۸
- کنترل ورود فیزیکی ۶۹
- حفاظت در مقابل تهدیدات بیرونی و زیست‌محیطی ۷۰
- امنیت کابل‌کشی ۷۰
- ۱۲ - ماده ۸: امنیت عملیات ۷۱
- مستندسازی دستورالعمل عملیاتی ۷۱
- مدیریت تغییر ۷۲
- کنترل در برابر بدافزارها ۷۳
- پشتیبان‌گیری ۷۴
- ثبت رویداد ۷۵
- نصب نرم‌افزار بر روی سیستم‌عامل ۷۶
- محدودیت در نصب نرم‌افزار ۷۷
- ۱۳ - ماده ۹: امنیت ارتباطات ۷۸
- کنترل شبکه ۷۸
- سیاست‌ها و دستورالعمل انتقال اطلاعات ۷۹
- ۱۴ - ماده ۱۰: کسب، توسعه و نگهداری سیستم ۸۰
- محافظت از نرم‌افزار خدمات معاملات ۸۰
- سیاست توسعه امن نرم‌افزار ۸۱
- دستورالعمل کنترل تغییرات سیستم ۸۲
- ۱۵ - ماده ۱۱: ارتباط با تأمین‌کنندگان ۸۳
- سیاست‌های امنیت اطلاعات برای ارتباط با تأمین‌کنندگان ۸۳
- ۱۶ - ماده ۱۲: مدیریت حوادث امنیت اطلاعات ۸۵
- مسئولیت‌ها و دستورالعمل‌ها ۸۵
- گزارش رویداد امنیت اطلاعات ۸۶
- گزارش ضعف‌های امنیت اطلاعات ۸۷
- واکنش به حوادث امنیت اطلاعات ۸۸
- ۱۷ - ماده ۱۳: جنبه‌های امنیت اطلاعات در مدیریت تداوم کسب‌وکار ۸۹
- برنامه‌ریزی تداوم امنیت اطلاعات ۸۹
- دسترس‌پذیر بودن امکانات پردازش اطلاعات ۸۹
- ۱۸ - ماده ۱۴: انطباق ۹۰
- انطباق با استانداردها و سیاست‌های امنیتی ۹۰
- بررسی انطباق فنی ۹۱

بخش دوم

رمزنگاری ۹۳

فصل سوم

مفاهیم رمزنگاری ۹۵

مبحث اول؛ مفاهیم و اصطلاحات رمزنگاری ۹۷

تعریف رمزنگاری ۹۷

اصطلاحات رمزنگاری ۹۸

انواع رمزنگاری ۱۰۰

انواع حملات به سیستم رمزنگاری ۱۰۱

انواع حملات کشف رمز ۱۰۱

اصول انتخاب سیستم رمزنگاری ۱۰۲

شروط شانون ۱۰۲

پنهانکاری (Steganography) ۱۰۳

رمزنگاری و فشرده‌سازی ۱۰۳

مبحث دوم؛ مفاهیم رمزنگاری متقارن ۱۰۴

اصول کلی رمزگذاری ۱۰۵

تقسیم‌بندی الگوریتم‌های جایگزینی ۱۰۵

رمزنگاری کلاسیک و مدرن ۱۰۶

انواع رمزنگاری کلاسیک ۱۰۶

۱. الگوریتم رمز سزار (Caesar Cipher) ۱۰۷

۲. الگوریتم رمز Playfair ۱۰۸

۳. الگوریتم رمز ویجنیز (Vigenère Cipher) ۱۰۹

۴. الگوریتم رمز نرده راه آهن (Rail Fence) ۱۱۱

کلیدهای One-Time Pad ۱۱۲

مبحث سوم؛ مفاهیم رمزنگاری نامتقارن ۱۱۳

ویژگی‌های الگوریتم رمزنگاری نامتقارن ۱۱۵

مقایسه رمزنگاری متقارن با رمزنگاری نامتقارن ۱۱۶

محرمانگی و احراز هویت ۱۱۶

کاربردهای سیستم رمزنگاری کلیدعمومی ۱۱۷

الزامات رمزنگاری نامتقارن ۱۱۸

مبحث چهارم؛ مفاهیم توابع درهم‌سازی ۱۱۹

اصطلاحات توابع درهم‌سازی ۱۲۰

خواص توابع درهم‌سازی ۱۲۰

کاربرد Hash در بررسی صحت پیام ۱۲۱

کاربرد توابع درهم‌سازی ۱۲۲

امنیت توابع درهم‌سازی ۱۲۴

مقایسه توابع درهم‌سازی ۱۲۵

فصل چهارم الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن ۱۲۷

مبحث اول؛ الگوریتم DES ۱۲۹

الگوریتم فایستل ۱۲۹

رمزگذاری و رمزگشایی در فایستل ۱۳۰

پارامترها و ویژگی‌های طراحی فایستل ۱۳۲

الگوریتم DES ۱۳۲

رمزگذاری در DES ۱۳۳

جایگشت اولیه (Initial Permutation) ۱۳۵

جزئیات یک دور (Round) از الگوریتم ۱۳۶

رمزگشایی در DES ۱۳۹

بررسی قدرت DES ۱۳۹

مبحث دوم؛ الگوریتم AES ۱۴۱

گالوا فیلد ۱۴۲

عملیات جمع در AES ۱۴۲

عملیات ضرب در AES ۱۴۲

ساختار کلی AES ۱۴۳

جزئیات ساختار AES ۱۴۵

جزئیات عملیات هر دور AES ۱۴۸

ویژگی‌های کلیدرمز در AES ۱۵۱

مبحث سوم؛ الگوریتم Triple DES ۱۵۲

3DES با دو کلید متفاوت ۱۵۲

3DES با سه کلید متفاوت ۱۵۴

مبحث چهارم؛ روش‌های عملیاتی رمزنگاری بلوکی ۱۵۵

روش Electronic Codebook (ECB) ۱۵۶

روش Cipher Block Chaining (CBC) ۱۵۷

روش Cipher Feedback (CFB) ۱۵۸

روش Output Feedback (OFB) ۱۶۰

روش Counter (CTR) ۱۶۲

مزایای روش CTR ۱۶۲

فصل پنجم الگوریتم‌های رمزنگاری نامتقارن ۱۶۵

مبحث اول؛ الگوریتم RSA ۱۶۷

تشریح الگوریتم RSA ۱۶۸

محاسبه کلید عمومی و خصوصی در RSA ۱۶۸

مثال محاسبه کلید خصوصی و عمومی ۱۶۹

تولید کلید ۱۷۲

امنیت RSA ۱۷۳

الف) حملات تهدیدکننده RSA ۱۷۳

ب) اقدامات متقابل با حملات RSA ۱۷۴

مبحث دوم: الگوریتم دیفی هلمن ۱۷۶

تشریح الگوریتم دیفی هلمن ۱۷۶

مثال محاسبه کلید دیفی هلمن ۱۷۸

حمله مردمیانی ۱۸۰

سیستم رمزنگاری الجمل ۱۸۱

فصل ششم توابع درهم‌سازی و کاربردها ۱۸۵

مبحث اول: تصدیق پیام ۱۸۷

روش اول: تصدیق پیام به‌علاوه محرمانگی ۱۸۷

روش دوم: تصدیق پیام بدون محرمانگی ۱۸۸

روش سوم: تصدیق پیام بدون استفاده از الگوریتم متقارن ۱۸۸

روش چهارم: تصدیق پیام با مقدار S به‌علاوه محرمانگی ۱۸۹

الگوریتم MAC ۱۹۰

توابع HMAC ۱۹۲

مبحث دوم: امضای دیجیتال ۱۹۳

روش اول: امضای دیجیتال ۱۹۴

روش دوم: امضای دیجیتال به‌علاوه محرمانگی با رمزنگاری متقارن ۱۹۵

روش سوم: امضای دیجیتال به‌علاوه محرمانگی با رمزنگاری نامتقارن ۱۹۶

الزامات امضای دیجیتال ۱۹۷

ویژگی عدم انکار ۱۹۷

استاندارد امضای دیجیتال (DSS) ۱۹۸

الگوریتم DSA ۲۰۰

تابع Signature ۲۰۱

تابع Verification ۲۰۲

مبحث سوم: الگوریتم SHA ۲۰۴

الگوریتم SHA-512 ۲۰۵

جزئیات یک دور (Round) از SHA ۲۰۹

جزئیات Message Schedule ۲۱۱

بخش سوم امنیت شبکه ۲۱۳

فصل هفتم مفاهیم امنیت شبکه ۲۱۵

مبحث اول: مفاهیم امنیتی ۲۱۷

- مثلت امنیت اطلاعات ۲۱۹
- محرمانگی (Confidentiality) ۲۱۹
- صحت و تمامیت (Integrity) ۲۱۹
- دسترس‌پذیری (Availability) ۲۲۰
  - طبقه‌بندی آسیب‌پذیری ۲۲۱
  - اصول اساسی امنیت ۲۲۱
- مبحث دوم؛ انواع تهدیدات ۲۲۳
  - مالکیت معنوی ۲۲۴
  - حملات نرم‌افزاری ۲۲۵
    - ویروس ۲۲۵
    - کرم ۲۲۶
    - اسب تراوا ۲۲۶
    - بمب‌های منطقی ۲۲۶
      - درب پستی ۲۲۶
    - تهدیدات چندشکلی ۲۲۶
  - مضرات آنتی‌ویروس‌ها ۲۲۷
  - تنزل در کیفیت خدمات ۲۲۷
    - جاسوسی یا تجاوز ۲۲۷
    - بلایای طبیعی ۲۲۸
    - خطاهای انسانی ۲۲۹
    - اخاذی اطلاعاتی ۲۲۹
- سیاست یا برنامه‌ریزی سازمانی ناقص، ناکافی و یا گم‌شده ۲۲۹
  - کنترل‌های ناقص، ناکافی و یا گم‌شده ۲۳۰
    - کارشکنی یا خرابکاری ۲۳۰
    - سرقت ۲۳۰
  - خطاها و شکست سخت‌افزاری ۲۳۰
  - خطاها و شکست فنی نرم‌افزار ۲۳۱
    - منسوخ‌شدن تکنولوژی ۲۳۱
- مبحث سوم؛ انواع حملات ۲۳۲
  - روش‌های حمله ۲۳۳
    - شناسایی ۲۳۳
    - مهندسی اجتماعی ۲۳۳
  - افزایش حق دسترسی ۲۳۳
  - درب پستی (Back Door) ۲۳۴
  - کانال پنهان (Covert channel) ۲۳۴
    - حملات داخلی ۲۳۴

- کشف کلمه عبور ۲۳۵
- Botnet ۲۳۵
- حملات امنیتی ۲۳۶
- حملات غیرفعال (Passive Attack) ۲۳۶
- حملات فعال (Active Attack) ۲۳۷
- حقه‌بازی (Spoofing) ۲۳۹
- حمله مردمیانی ۲۳۹
- هرزنامه (Spam) ۲۳۹
- استراق سمع (Sniff) ۲۳۹
- مبحث چهارم؛ سرویس‌ها و مکانیسم‌های امنیتی ۲۴۰
  - الف) سرویس‌های امنیتی ۲۴۰
    - احراز هویت (Authentication) ۲۴۰
    - کنترل دسترسی (Access Control) ۲۴۱
    - محرمانگی اطلاعات (Data Confidentiality) ۲۴۱
    - صحت اطلاعات (Data Integrity) ۲۴۱
    - انکارناپذیری (Non-repudiation) ۲۴۲
    - ب) مکانیسم‌های امنیتی ۲۴۲
      - رمزگذاری (Encipherment) ۲۴۲
      - مکانیسم امضای دیجیتال (Digital Signature) ۲۴۳
      - مکانیسم کنترل دسترسی (Access Control) ۲۴۳
      - مکانیسم‌های صحت دیتا ۲۴۴
      - مکانیسم تبادل احراز هویت ۲۴۵
      - مکانیسم توسعه ترافیک (Traffic padding mechanism) ۲۴۶
      - مکانیسم کنترل مسیریابی ۲۴۶
      - مکانیسم گواهی رسمی (Notarization mechanism) ۲۴۶

فصل هشتم تکنولوژی‌ها و ابزارهای امنیتی ۲۴۷

- مبحث اول؛ کنترل دسترسی ۲۴۹
  - ۱. کنترل دسترسی اجباری (Mandatory Access Controls) ۲۴۹
  - ۲. کنترل دسترسی غیراختیاری (Non-discretionary control) ۲۵۰
  - ۳. کنترل دسترسی اختیاری (Discretionary Access Control) ۲۵۰
  - مکانیسم‌های کنترل دسترسی ۲۵۰
    - شناسایی ۲۵۰
    - احراز هویت ۲۵۱
    - مجوزدهی ۲۵۲

پاسخگویی ۲۵۳

پروتکل AAA ۲۵۳

پروتکل کربروس (Kerberos) ۲۵۴

مبحث دوم؛ فایروال ۲۵۵

گروه اول؛ روش‌های پردازش فایروال ۲۵۵

۱. فایروال فیلترینگ بسته‌ها ۲۵۶

۲. دروازه برنامه ۲۵۹

۳. دروازه مدار ۲۶۰

۴. فایروال لایه MAC ۲۶۰

۵. فایروال چندگانه ۲۶۰

گروه دوم؛ تقسیم‌بندی بر اساس دوران توسعه ۲۶۱

Next-Generation Firewall ۲۶۲

گروه سوم؛ تقسیم‌بندی بر اساس ساختار ۲۶۲

انواع مناطق در شبکه ۲۶۳

۱. منطقه قابل‌اطمینان (Trusted Zone) ۲۶۳

۲. منطقه غیرقابل‌اطمینان (Untrusted Zone) ۲۶۴

۳. منطقه کمتر حفاظت‌شده (Demilitarized Zone) ۲۶۴

۴. منطقه سرورها (Server Zone) ۲۶۴

بهترین شیوه پیکربندی فایروال ۲۶۶

مبحث سوم؛ IDS/IPS ۲۶۸

وظایف کلیدی تکنولوژی IDPS ۲۷۰

روش‌های تشخیص ۲۷۲

۱. تشخیص مبتنی امضا (Signature-Based Detection) ۲۷۲

۲. تشخیص مبتنی بر رفتار خلاف قاعده (Anomaly-Based Detection) ۲۷۲

۳. تحلیل وضعیت پروتکل (Stateful Protocol Analysis) ۲۷۳

انواع تکنولوژی IDPS ۲۷۵

۱. مبتنی بر شبکه (Network-Based) ۲۷۵

۲. بی‌سیم (Wireless) ۲۷۵

۳. تحلیل رفتار شبکه (Network Behavior Analysis) ۲۷۵

۴. مبتنی بر میزبان (Host-Based) ۲۷۶

اجزای IDPS ۲۷۶

۱. سنسور یا عامل (Sensor or Agent) ۲۷۶

۲. سرور مدیریت (Management Server) ۲۷۶

۳. سرور دیتابیس (Database Server) ۲۷۷

۴. کنسول (Console) ۲۷۷

قابلیت‌های امنیتی IDPS ۲۷۷

- ۲۷۷ .۱. قابلیت جمع‌آوری اطلاعات (Information Gathering Capabilities)
- ۲۷۷ .۲. قابلیت واقع‌نگاری (Logging Capabilities)
- ۲۷۸ .۳. قابلیت تشخیص (Detection Capabilities)
- ۲۸۰ .۴. قابلیت پیشگیری (Prevention Capabilities)
- ۲۸۰ معماری شبکه و محل قرارگیری سنسور
  - ۲۸۱ .۱. برخط (Inline)
  - ۲۸۲ .۲. منفعل (Passive)
- ۲۸۳ **مبحث چهارم؛ هانی‌پات**
  - ۲۸۴ مزایا و معایب هانی‌پات
    - ۲۸۴ .۱. مزایای استفاده از هانی‌پات
    - ۲۸۴ .۲. معایب استفاده از هانی‌پات
  - ۲۸۵ انواع هانی‌پات
    - ۲۸۵ .۱. کم‌تعامل (Low-Interaction)
    - ۲۸۵ .۲. پرتعامل (High-Interaction)

فصل نهم ارتباطات امن شبکه ۲۸۷

مبحث اول؛ IPsec ۲۸۹

- ۲۹۰ کاربردهای IPsec
- ۲۹۲ مزایای استفاده از IPsec
- ۲۹۳ پروتکل‌های مورداستفاده در IPsec
  - ۲۹۳ .۱. Authentication Header (AH)
  - ۲۹۳ Encapsulating Security Payload (ESP)
  - ۲۹۳ حالت‌های استفاده از پروتکل‌های AH و ESP
    - ۲۹۴ .۱. Transport Mode
    - ۲۹۴ .۲. Tunnel Mode
  - ۲۹۵ سیاست امنیت IP (IP Security Policy)
  - ۲۹۵ Security Association (SA)
  - ۲۹۶ Security Association Database (SAD)
  - ۲۹۸ Security Policy Database (SPD)
  - ۲۹۹ انتخاب نوع پردازش
- ۳۰۰ پروتکل Encapsulating Security Payload (ESP)
  - ۳۰۰ حالت‌های ESP
  - ۳۰۱ فرآیند رمزنگاری در ESP
  - ۳۰۱ فرآیند حفاظت از صحت (تمامیت) در ESP
    - ۳۰۲ ساختار بسته ESP
    - ۳۰۴ پروتکل IKE
    - ۳۰۵ فاز اول IKE

- ۳۰۵ Main Mode روش
- ۳۰۸ Aggressive Mode روش
- ۳۰۹ IKE فاز دوم
- ۳۱۱ مبحث دوم؛ شبکه خصوصی مجازی
- ۳۱۲ انواع VPN
- ۳۱۲ انواع VPN بر اساس تکنولوژی
- ۳۱۲ انواع VPN بر اساس پروتکل
- ۳۱۲ انواع VPN بر اساس لایه OSI
- ۳۱۳ انواع اتصال در VPN
- ۳۱۳ Remote Access VPN .۱
- ۳۱۳ Site to Site VPN .۲
- ۳۱۴ مزایای استفاده از VPN
- ۳۱۵ پروتکل PPTP
- ۳۱۶ پروتکل PAP
- ۳۱۶ پروتکل CHAP
- ۳۱۶ پروتکل MS-CHAP
- ۳۱۷ پروتکل MPPE
- ۳۱۷ پروتکل L2TP
- ۳۱۸ پروتکل IPsec
- ۳۱۹ پروتکل SSL VPN
- ۳۲۰ SSL Portal VPN .۱
- ۳۲۰ SSL Tunnel VPN .۲

۳۲۱ امنیت سیستم‌ها و سرویس‌ها

بخش چهارم

۳۲۳ امنیت وب

فصل دهم

- ۳۲۵ مبحث اول؛ پروتکل SSL/TLS
- ۳۲۵ معماری SSL
- ۳۲۶ مفاهیم Session و Connection در SSL
- ۳۲۷ پارامترهای تعیین وضعیت Session
- ۳۲۸ پارامترهای تعیین وضعیت Connection
- ۳۲۹ پروتکل SSL Record
- ۳۳۱ پروتکل Change Cipher Spec
- ۳۳۱ پروتکل Alert
- ۳۳۳ پروتکل Handshake
- ۳۳۵ فاز اول پروتکل Handshake: برقراری قابلیت‌های امنیتی
- ۳۳۷ فاز دوم پروتکل Handshake: احراز هویت سرور و تبادل کلید

- ۳۳۸ فاز سوم پروتکل Handshake: احراز هویت کلاینت و تبادل کلید
- ۳۳۹ فاز چهارم پروتکل Handshake: پایان
- ۳۴۱ مبحث دوم؛ پروتکل HTTPS
- ۳۴۲ ملاحظات امنیتی وب
- ۳۴۳ تهدیدات امنیتی وب
- ۳۴۴ روش‌های امنیت ترافیک وب
- ۳۴۵ پروتکل HTTPS
- ۳۴۵ شروع اتصال
- ۳۴۷ بستن اتصال

فصل یازدهم امنیت پست الکترونیک ۳۴۹

- ۳۵۲ مبحث اول؛ پروتکل PGP
- ۳۵۳ نشانه‌گذاری
- ۳۵۴ تشریح عملیات PGP
- ۳۵۵ احراز هویت در PGP
- ۳۵۶ محرمانگی در PGP
- ۳۵۷ احراز هویت به همراه محرمانگی در PGP
- ۳۵۸ فشرده‌سازی در PGP
- ۳۵۸ سازگاری با پست الکترونیک
- ۳۵۹ کلیدهای رمزنگاری و دسته‌کلیدها
- ۳۶۰ مولد کلید نشست (Session Key Generation)
- ۳۶۱ شناسه کلید
- ۳۶۴ دسته‌کلید
- ۳۶۷ تولید پیام در PGP
- ۳۶۸ دریافت پیام در PGP
- ۳۷۱ مبحث دوم؛ پروتکل S/MIME
- ۳۷۱ استاندارد RFC 5322
- ۳۷۳ پروتکل MIME
- ۳۷۴ انواع محتوا در MIME
- ۳۷۵ کدگذاری انتقال در MIME
- ۳۷۶ پروتکل S/MIME
- ۳۷۶ الگوریتم‌های رمزنگاری در S/MIME
- ۳۷۹ پیام S/MIME
- ۳۸۰ Enveloped Data
- ۳۸۰ Signed Data
- ۳۸۱ پردازش گواهینامه در S/MIME

نقش کاربر ۳۸۱

گواهینامه VeriSign ۳۸۱

فصل دوازدهم امنیت سیستم‌عامل ۳۸۳

مبحث اول؛ بهترین شیوه‌های مدیریت امن سیستم ۳۸۶

امنیت فیزیکی سیستم و کنسول ۳۸۶

نصب سیستم با حداقل برنامه‌ها ۳۸۸

رمزعبور مدیر سیستم ۳۸۸

محول کردن وظایف مدیریتی ۳۸۹

رمزعبور کاربران ۳۹۰

سیستم کاربر ۳۹۱

محدود کردن کاربر ۳۹۲

آموزش کاربران ۳۹۲

به‌روزرسانی سیستم‌ها ۳۹۳

آزمون آسیب‌پذیری ۳۹۴

مانیتورینگ سیستم ۳۹۵

مستندسازی پیکربندی ۳۹۵

پشتیبان‌گیری و بازیابی فاجعه ۳۹۶

آنتی‌ویروس ۳۹۷

مبحث دوم؛ سطوح امنیتی در سیستم‌عامل ۳۹۸

۱. Trusted Computing Base (TCB) ۳۹۹

۲. Automatic Data Processing (ADP) ۳۹۹

بخش D: محافظت حداقلی (Minimal Protection) ۳۹۹

بخش C: محافظت اختیاری (Discretionary Protection) ۳۹۹

• کلاس C1: Discretionary Security Protection ۳۹۹

• کلاس C2: Controlled Access Protection ۴۰۱

بخش B: محافظت اجباری (Mandatory Protection) ۴۰۳

• کلاس B1: Labeled Security Protection ۴۰۳

• کلاس B2: Structured Protection ۴۰۵

• کلاس B3: Security Domains ۴۰۷

بخش A: محافظت تأییدشده (Verified Protection) ۴۰۹

• کلاس A1: Verified Design ۴۰۹

انواع کنترل دسترسی ۴۱۱

• کنترل دسترسی اختیاری (DAC) ۴۱۱

• کنترل دسترسی اجباری (MAC) ۴۱۲

• کنترل دسترسی بر مبنای نقش (Role-Based Access Control) ۴۱۲

- کنترل دسترسی بر مبنای شبکه (Lattice-Based Access Control) ۴۱۲
- کنترل دسترسی بر مبنای خصوصیت (Attribute-Based Access Control) ۴۱۳
- مبحث سوم؛ بهترین شیوه‌های امنیت سیستم‌عامل ۴۱۴
  - ۱. نصب وصله‌ها و به‌روزرسانی سیستم‌عامل ۴۱۵
  - ۲. مقاوم‌سازی و ایمن‌سازی پیکربندی سیستم‌عامل ۴۱۶
- حذف یا غیرفعال کردن سرویس‌ها، برنامه‌ها و پروتکل‌های شبکه غیرضروری ۴۱۶
  - پیکربندی احراز هویت کاربر در سیستم‌عامل ۴۱۷
    - پیکربندی کنترل‌های منابع ۴۲۰
  - ۲. نصب و پیکربندی کنترل‌های امنیتی اضافی ۴۲۰
  - ۴. آزمون امنیت سیستم‌عامل ۴۲۲

فصل سیزدهم امنیت دیتابیس ۴۲۳

- مبحث اول؛ ده تهدید برتر دیتابیس ۴۲۶
  - ۱. امتیازات بیش‌ازحد و استفاده‌نشده ۴۲۶
  - ۲. سوءاستفاده از امتیازات ۴۲۷
  - ۳. تزریق ورودی (SQL Injection سابق) ۴۲۷
  - ۴. بدافزار ۴۲۸
  - ۵. دنباله ممیزی ضعیف ۴۲۸
  - ۶. در معرض خطر قرار گرفتن رسانه‌های ذخیره‌سازی ۴۲۹
  - ۷. بهره‌برداری از آسیب‌پذیری‌ها و اشتباهات پیکربندی دیتابیس ۴۲۹
  - ۸. دیتای حساس مدیریت نشده ۴۳۰
  - ۹. منع خدمت ۴۳۰
  - ۱۰. تخصص و آموزش امنیتی محدود ۴۳۱
- مبحث دوم؛ روش‌های مقابله با تهدیدات ۴۳۲
  - استراتژی دفاعی چندلایه برای امنیت دیتابیس ۴۳۲
  - ۱. کشف و ارزیابی (Discovery and Assessment) ۴۳۴
  - ۲. مدیریت حقوق کاربر (User Rights Management) ۴۳۶
  - ۳. نظارت و مسدودسازی (Monitoring and Blocking) ۴۳۷
  - ۴. حسابرسی (Auditing) ۴۳۹
  - ۵. حفاظت از اطلاعات (Data Protection) ۴۳۹
  - ۶. امنیت غیر فنی (Non-Technical Security) ۴۴۰

بخش پایانی ۴۴۱ ضمايم

منابع ۴۴۳

معرفی کتاب ۴۴۵

امنیت یک محصول نیست؛

بلکه فرآیندی است شامل سیاست‌گذاری، طراحی، مدیریت و اجرای صحیح تمام سرویس‌ها و محصولات فناوری اطلاعات.

و البته

نظارت مستدام بر عملکرد، به‌روزرسانی و ارتقاء آنها.

مختصر اول

استاندارد ISMS

فصل اول

مرور کلی استاندارد ISMS و الزامات آن

فصل دوم

دستورالعمل مدیریت امنیت اطلاعات

مرور کلی

استاندارد ISMS

و الزامات آن

مبحث اول

مرور استاندارد ISO/IEC 27000:2014

مبحث دوم

مرور استاندارد ISO/IEC 27001:2013

مبحث اول ✓

مرور استاندارد ISO/IEC 27000:2014

سازمان‌ها در هر اندازه و هر نوع فعالیت علمی، سیاسی و اقتصادی که قرار داشته باشند، باید مقداری اطلاعات را جمع‌آوری، پردازش، نگهداری و ارسال نمایند. سازمان‌ها دارای مخاطبانی نیز هستند که ممکن است در صورت اعمال نکردن سیاست‌ها و کنترل‌های امنیتی مناسب، خواسته یا ناخواسته تأثیر نامطلوب یا مخرب بر روی سیستم بگذارند. همچنین اطلاعات سازمان می‌تواند همواره برای اشخاص دیگر جالب و موردتوجه باشد و بخواهند با استفاده از ضعف‌های امنیتی موجود در سیستم، به اطلاعات حساس و حیاتی سازمان دسترسی پیدا کنند. اما تهدیدات سازمان تنها به کاربران ناشی، ضعف سیستم و اشخاص خرابکار ختم نمی‌شود؛ بلکه بلایای طبیعی مثل سیل و زلزله یا اتفاقات پیش‌بینی‌نشده مثل آتش‌سوزی و حتی مخاطرات نوظهور نیز تهدید به حساب می‌آیند.

مدیران سازمان‌ها در صورتی که بخواهند سطح امنیت خود را افزایش داده و از اطلاعات خود محافظت کنند باید استانداردهای امنیتی جامعی را مورداستفاده قرار دهند که تمام ابعاد امنیت اطلاعات را موردتوجه قرار داده باشد. سپس استاندارد موردنظر را توسط افراد متخصص و باتجربه در سازمان خود پیاده‌سازی نموده و همواره برای تداوم عملکرد مناسب، بر آن نظارت داشته باشند.

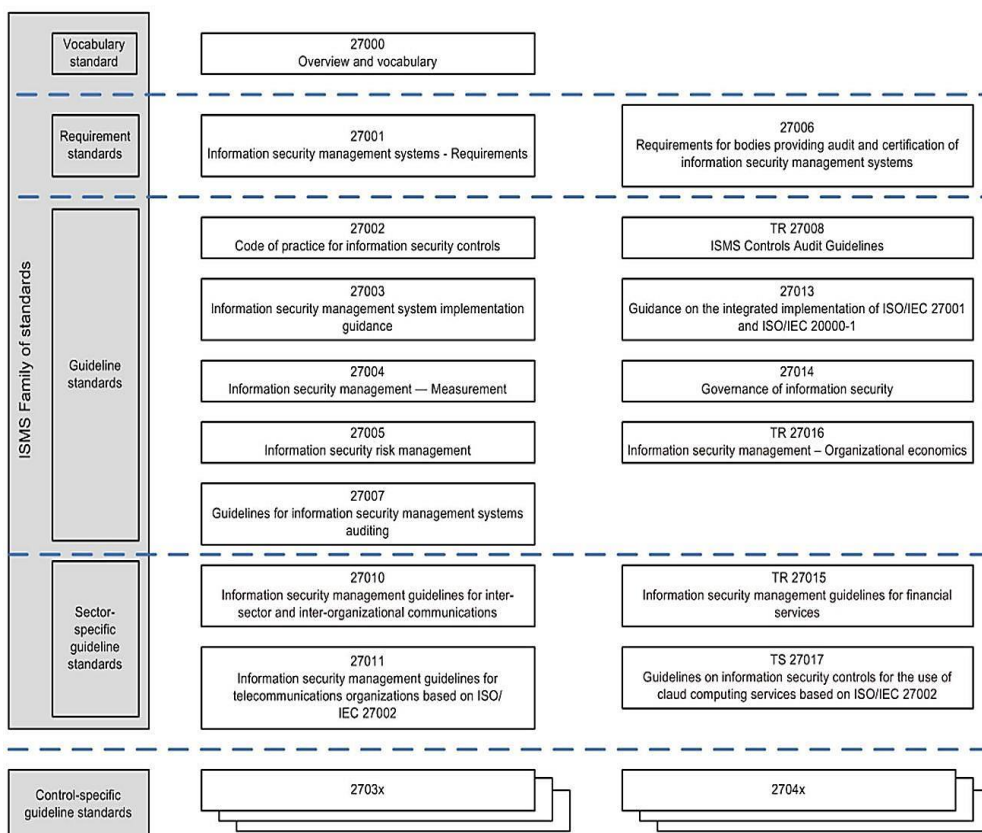
سازمان استاندارد جهانی (ISO) با همکاری کمیسیون بین‌المللی الکترونیک (IEC) جهت امنیت اطلاعات، اقدام به معرفی استانداردهای سری ISO/IEC 27000 نموده است. در این استانداردها که سیستم مدیریت امنیت اطلاعات (Information Security Management System) یا به اختصار ISMS، نامیده می‌شوند؛ سعی شده تا تمام مؤلفه‌های موردنیاز امنیت اطلاعات، از امنیت فیزیکی تا نحوه مدیریت، مدنظر قرار داده شود.

در سال ۱۳۸۷ سازمان استاندارد ملی ایران نیز بر اساس استانداردهای 27001 و 27002 اقدام به معرفی استاندارد ملی امنیت نموده است. شما می‌توانید استاندارد ملی ایران را از طریق وبسایت این سازمان به آدرس www.isiri.org دانلود نمایید.

اما آخرین نسخه ارائه‌شده این استاندارد، ISO/IEC 27000:2014 است که در این مبحث به شرح مختصری از آن، که دربرگیرنده اصطلاحات و مرور کلی استانداردهای خانواده ISMS است، می‌پردازیم.

استانداردهای خانواده ISMS

خانواده ISMS متشکل از استانداردهای مرتبط باهم است که بعضی از آنها در حال تدوین بوده و هنوز منتشر نشده و بعضی دیگر نیز منتشر گردیده است. این استانداردها دارای تعدادی مؤلفه مهم ساختاری می‌باشند که بر استانداردهای اصلی تمرکز دارند. استانداردهای اصلی شامل توصیف‌کننده الزامات ISMS (استاندارد ISO/IEC 27001) و الزامات مرکز صدور گواهینامه^۱ (ISO/IEC 27006) جهت صادر کردن گواهی انطباق با ISO/IEC 27001 می‌باشند. استانداردهای دیگر نیز فراهم‌کننده راهنما^۲ برای جنبه‌های اجرایی مختلف ISMS، فرآیند عمومی، دستورالعمل‌های مربوط به کنترل و همچنین راهنمای یک بخش خاص می‌باشند. تصویر زیر نشان‌دهنده ارتباطات درون خانواده استاندارد ISMS است.

¹ Certification

² Guidance

مروری بر استانداردهای خانواده ISMS

برای آشنایی با محتویات استانداردهای خانواده ISMS که در تصویر فوق نیز به آن‌ها اشاره گردیده است، به شرح مختصری از آن‌ها می‌پردازیم:

۱- استاندارد ISO/IEC 27000 (همین استاندارد)

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات - فنون امنیتی^۱ - سیستم مدیریت امنیت اطلاعات - مرور کلی و واژگان

حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی به افراد و سازمان‌ها در زمینه‌های زیر کمک می‌کند:

- i. بررسی اجمالی استانداردهای خانواده ISMS
  - ii. مقدمه‌ای بر سیستم مدیریت امنیت اطلاعات (ISMS)
  - iii. شرح مختصری بر فرآیند PDCA
  - iv. آشنایی با اصطلاحات و تعاریف استفاده‌شده در استانداردهای خانواده ISMS
- هدف: استاندارد ISO/IEC 27000 به توصیف مبانی ISMS و اصطلاحات به‌کاررفته در این سری استاندارد می‌پردازد.

۲- استاندارد ISO/IEC 27001

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات - فنون امنیتی - سیستم مدیریت امنیت اطلاعات - الزامات^۲ حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی الزامات ایجاد، پیاده‌سازی، راه‌اندازی، نظارت، بررسی، نگهداری و بهبود رسمی سیستم مدیریت امنیت اطلاعات (ISMS) را در زمینه مخاطرات کلی کسب‌وکار سازمان تعیین می‌نماید. همچنین این استاندارد مشخص‌کننده الزامات پیاده‌سازی کنترل‌های امنیتی سفارشی‌شده موردنیاز سازمان‌های مختلف و یا بخش‌های وابسته به آن‌ها است. این استاندارد بین‌المللی تمام انواع سازمان‌ها (به‌عنوان مثال شرکت‌های تجاری، سازمان‌های دولتی و سازمان‌های غیرانتفاعی) را دربر می‌گیرد.

هدف: استاندارد ISO/IEC 27001 الزامات اصلی توسعه و راه‌اندازی ISMS را ارائه می‌نماید. این الزامات شامل مجموعه‌ای از کنترل‌ها برای مهار و کاهش خطرات مربوط به دارایی‌های اطلاعاتی بوده که سازمان می‌خواهد از طریق عملیاتی کردن ISMS از آن‌ها محافظت نماید.

۳- استاندارد ISO/IEC 27006

¹ Security Techniques

² Requirements

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- الزامات نهادهای ارائه‌دهنده خدمات ممیزی^۱ و صدور گواهینامه ISMS
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی علاوه بر الزامات موجود در ISO/IEC 17021، الزامات دیگری نیز مشخص نموده و راهنمایی‌هایی را برای نهادهای ارائه‌کننده ممیزی و صدور گواهینامه ISMS، طبق استاندارد 27001 فراهم می‌نماید. در واقع این استاندارد برای پشتیبانی از تأیید صلاحیت نهادهایی است که بر اساس استاندارد 27001 اقدام به صدور گواهینامه ISMS می‌نمایند.

هدف: استاندارد ISO/IEC 27006^۲ مکمل^۲ استاندارد 17021 در جهت مشخص نمودن الزاماتی است که باید توسط نهادهایی که قصد ارائه خدمات ممیزی یا صدور گواهی‌نامه دارند، رعایت گردد؛ تا امکان ممیزی یا صدور گواهی انطباق با استاندارد 27001 توسط آن‌ها فراهم گردد.

۴- استاندارد ISO/IEC 27002

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- دستورالعمل^۳ مدیریت امنیت اطلاعات
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی لیستی از اهداف کنترلی پذیرفته‌شده و بهترین شیوه‌های^۴ کنترلی، فراهم آورده تا جهت راهنمایی در زمان انتخاب و پیاده‌سازی کنترل‌ها برای دستیابی به امنیت اطلاعات، مورد استفاده قرار گیرند.
هدف: استاندارد ISO/IEC 27002 فراهم‌کننده راهنمای جهت پیاده‌سازی کنترل‌های امنیت اطلاعات است. بندهای ۵ تا ۱۵ این استاندارد به‌طور خاص به مشاوره و راهنمایی پیاده‌سازی بر اساس بهترین شیوه‌ها در خصوص کنترل‌های موجود در بندهای A.5 تا A.15 استاندارد ISO/IEC 27001 است.

۵- استاندارد ISO/IEC 27003

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- راهنمای پیاده‌سازی ISMS
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی ضمن فراهم‌سازی راهنمای پیاده‌سازی عملی، اطلاعات بیشتری را نیز برای برقراری، پیاده‌سازی، راه‌اندازی، نظارت، بررسی، نگهداری و بهبود ISMS طبق استاندارد 27001 ارائه می‌نماید.
هدف: استاندارد ISO/IEC 27003 رویکردی فرآیندگرا جهت اجرای موفقیت‌آمیز ISMS مطابق با استاندارد 27001 فراهم می‌آورد.

¹ Audit

² Supplement

³ Code of practice

⁴ Best practice

۶- استاندارد ISO/IEC 27004

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- مدیریت امنیت اطلاعات- سنجش^۱
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی راهنمایی و مشاوره برای توسعه و نحوه سنجش را به‌منظور ارزیابی اثربخشی ISMS، اهداف کنترلی و کنترل‌های استفاده‌شده برای پیاده‌سازی و مدیریت امنیت اطلاعات طبق استاندارد 27001، فراهم می‌نماید.
هدف: استاندارد ISO/IEC 27004 با ارائه چارچوب مشخصی برای سنجش، امکان ارزیابی تأثیرگذاری ISMS را مطابق با استاندارد 27001 فراهم می‌آورد.

۷- استاندارد ISO/IEC 27005

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- مدیریت ریسک امنیت اطلاعات
حوزه کاربرد: استاندارد بین‌المللی 27005 راهنمایی‌هایی را جهت مدیریت ریسک امنیت اطلاعات ارائه می‌نماید. روش‌های تشریح شده در این استاندارد بین‌المللی، از مفاهیم کلی مشخص‌شده در استاندارد 27001، پشتیبانی می‌کنند.
هدف: استاندارد ISO/IEC 27005 ارائه‌دهنده راهنمایی‌هایی جهت پیاده‌سازی رضایت‌بخش یک مدیریت ریسک فرآیندگرا و همچنین تحقق الزامات مدیریت ریسک امنیت اطلاعات بر اساس استاندارد 27001 است.

۸- استاندارد ISO/IEC 27007

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- راهنمای ممیزی ISMS
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی علاوه بر شرایط موجود در استاندارد ISO 19011، شامل راهنمای طریقه انجام ممیزی ISMS و همچنین نحوه احراز صلاحیت بازرسان سیستم مدیریت امنیت اطلاعات، نیز است.
هدف: استاندارد ISO/IEC 27007 به ارائه راهنمایی برای سازمان‌هایی می‌پردازد که نیاز به انجام بازرسی داخلی یا خارجی ISMS داشته و یا برنامه ممیزی ISMS را جهت اجرای الزامات مشخص‌شده در استاندارد 27001 مدیریت می‌کنند.

۹- استاندارد ISO/IEC TR 27008^۲

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- راهنمای بازرسان بر روی کنترل‌های امنیت اطلاعات

^۱ Measurement

^۲ منظور از TR در این استاندارد، گزارش فنی یا Technical Report است.

حوزه کاربرد: این گزارش فنی، راهنمای نحوه بررسی پیاده‌سازی و بهره‌برداری از کنترل‌ها، شامل بررسی انطباق فنی کنترل‌های سیستم اطلاعات با استانداردهای امنیت اطلاعات سازمان را ارائه می‌دهد.

هدف: تمرکز این گزارش فنی بر روی بررسی کنترل‌های امنیت اطلاعات، از جمله بررسی تطابق فنی با استاندارد امنیت اطلاعات که توسط سازمان پیاده‌سازی شده، می‌باشد. این استاندارد قصد ارائه راهنمایی خاصی جهت بررسی انطباق در مورد سنجش، ارزیابی ریسک یا ممیزی ISMS که در استانداردهای ISO/IEC 27004، ISO/IEC 27005 یا ISO/IEC 27007 مشخص گردیده را ندارد. این گزارش فنی برای سیستم‌های مدیریت ممیزی، نیز در نظر گرفته نشده است.

۱۰- استاندارد ISO/IEC 27013

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- راهنمای اجرای یکپارچه ISO/IEC 27001 و ISO/IEC 20000-1
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی فراهم آورنده راهنمای اجرای یکپارچه ISO/IEC 27001 و ISO/IEC 20000-1، برای سازمان‌هایی است که قصد انجام یکی از کارهای زیر را دارند:

- i. پیاده‌سازی ISO/IEC 27001 در زمانی که ISO/IEC 20000-1 قبلاً پذیرفته شده باشد؛ و بالعکس.
- ii. پیاده‌سازی هر دو استاندارد ISO/IEC 27001 و ISO/IEC 20000-1 باهم.
- iii. هم‌راستا نمودن مدیریت پیاده‌سازی سیستم‌های ISO/IEC 27001 و ISO/IEC 20000-1 موجود.

هدف: این استاندارد به‌منظور فراهم کردن درک بهتری برای سازمان، درباره ویژگی‌ها، شباهت‌ها و تفاوت‌های ISO/IEC 27001 و ISO/IEC 20000-1، ارائه شده است؛ تا کمکی در جهت برنامه‌ریزی یک سیستم مدیریت یکپارچه منطبق با هر دو استاندارد بین‌المللی، باشد.

۱۱- استاندارد ISO/IEC 27014

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- اداره امور امنیت اطلاعات
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی فراهم آورنده راهنمای اصول و فرآیندهایی جهت اداره امور امنیت اطلاعات است؛ که از طریق آن، سازمان می‌تواند ارزیابی، هدایت و نظارت مدیریت امنیت اطلاعات را انجام دهد.

هدف: امنیت اطلاعات به یک موضوع کلیدی برای سازمان‌ها تبدیل‌شده و شکست اقدامات امنیت اطلاعات، می‌تواند به‌صورت مستقیم بر روی شهرت سازمان تأثیرگذار

باشد. بنابراین برای اطمینان از حصول اهداف سازمان، همواره باید بر امنیت اطلاعات نظارت گردد.

۱۲- استاندارد ISO/IEC TR 27016

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- مدیریت امنیت اطلاعات- اقتصاد سازمانی
حوزه کاربرد: این گزارش فنی روشی را ارائه می‌دهد که سازمان بتواند از لحاظ اقتصادی درک بهتری از دارایی‌های اطلاعاتی خود داشته باشد. در این صورت سازمان با دقت بیشتری دارایی‌های اطلاعاتی خود را شناسایی نموده، خطرات بالقوه آن دارایی‌های اطلاعاتی را سنجیده، کنترل‌های حفاظت اطلاعات برای آن دارایی‌ها را تشخیص داده، و سطح بهینه منابعی که باید برای تأمین امنیت آن‌ها استفاده شود را تعیین می‌نماید.

هدف: این گزارش فنی مکمل استانداردهای خانواده ISMS است که با جمع‌آوری نقطه نظرات اقتصادی در حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی سازمان، از طریق مدل‌ها و نمونه‌ها، یک راهنمای اقتصاد سازمانی را از لحاظ امنیت اطلاعات فراهم می‌آورد.

۱۳- استاندارد ISO/IEC 27010

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- مدیریت امنیت اطلاعات برای ارتباطات بین بخشی و درون‌سازمانی
حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی، علاوه بر راهنمایی‌های ارائه‌شده در خانواده استاندارد ISO/IEC 27000، دستورالعملی را برای اجرای مدیریت امنیت اطلاعات در محل‌های اشتراک‌گذاری اطلاعات، ارائه نموده و همچنین کنترل‌ها و راهنمایی‌های ویژه مربوط به شروع، اجرا، نگهداری و بهبود امنیت اطلاعات در ارتباطات بین بخشی و درون‌سازمانی را فراهم می‌کند.

هدف: این استاندارد بین‌المللی، قابل‌اجرا برای تمام اشکال تبادل و اشتراک‌گذاری اطلاعات حساس، در هر دو حالت عمومی و خصوصی، ملی و بین‌المللی، در همان بخش کاری و یا بین بخشی، است. به‌طور خاص این استاندارد می‌تواند قابل‌اجرا برای اشتراک‌گذاری یا تبادل اطلاعات مربوط به تأمین، نگهداری و محافظت از زیرساخت‌های حیاتی ملی و یا سازمانی، باشد.

۱۴- استاندارد ISO/IEC 27011

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات- فنون امنیتی- راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات بر اساس استاندارد ISO/IEC 27002 برای سازمان‌های مخابراتی^۱

¹ Telecommunication

حوزه کاربرد: این استاندارد بین‌المللی شامل دستورالعمل نحوه پیاده‌سازی مدیریت امنیت اطلاعات (ISM) در سازمان‌های مخابراتی است.

هدف: استاندارد ISO/IEC 27011 علاوه بر الزامات موجود در ضمیمه A استاندارد 27001، دستورالعمل خاصی را با اقتباس از استاندارد 27002 برای سازمان‌های مخابراتی فراهم نموده است.

۱۵- استاندارد ISO/IEC TR 27015

طبقه‌بندی: فناوری اطلاعات - فنون امنیتی - دستورالعمل مدیریت امنیت اطلاعات برای خدمات مالی^۱

حوزه کاربرد: این گزارش فنی، علاوه بر دستورالعمل‌های ارائه‌شده در خانواده استاندارد ISO/IEC 27000، دستورالعملی را برای شروع، اجرا، نگهداری و بهبود امنیت اطلاعات در سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات مالی، ارائه می‌نماید.

هدف: این گزارش فنی یک مکمل تخصصی برای ISO/IEC 27001 و ISO/IEC 27002، جهت استفاده توسط سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات مالی است، تا آن‌ها را در موارد زیر حمایت نماید:

- i. شروع، اجرا، نگهداری و بهبود یک سیستم مدیریت امنیت اطلاعات بر اساس استاندارد بین‌المللی ISO/IEC 27001:2005.
- ii. طراحی و پیاده‌سازی کنترل‌های تعریف‌شده در ISO/IEC 27002:2005، یا در این استاندارد بین‌المللی.

۱۶- استاندارد ISO/IEC 27799

طبقه‌بندی: انفورماتیک بهداشت^۲ - مدیریت امنیت اطلاعات در بهداشت بر اساس استاندارد 27002

حوزه عملکرد: این استاندارد بین‌المللی دستورالعمل پیاده‌سازی مدیریت امنیت اطلاعات (ISM) را در سازمان‌های بهداشت و درمان ارائه می‌نماید.

هدف: استاندارد ISO/IEC 27799 علاوه بر الزامات موجود در ضمیمه A استاندارد 27001، دستورالعمل خاصی را با اقتباس از استاندارد 27002 برای سازمان‌های بهداشت و درمان ارائه نموده است.

¹ Financial Services

² Health

اصطلاحات و تعاریف^۱

- **کنترل دسترسی (Access Control)**
اطمینان از دسترسی به دارایی‌ها به صورت مجاز و محدودشده بر اساس الزامات امنیتی و کسب‌وکار.
- **مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی (Accountability)**
مسئولیت‌پذیری یک نهاد در ازای تصمیمات و اقدامات خود.
- **دارایی (Asset)**
هر چیزی که برای سازمان ارزشمند باشد دارایی محسوب می‌گردد. دارایی می‌تواند شامل طیف گسترده‌ای از قبیل اطلاعات، برنامه‌های کاربردی، تجهیزات سخت‌افزاری، افراد و غیره باشد.
- **حمله (Attack)**
تلاش برای تخریب^۲، افشا^۳، تغییر^۴، غیرفعال کردن، سرقت^۵ و دسترسی یا استفاده غیرمجاز^۶ از یک دارایی را حمله می‌نامند.
- **احراز هویت (Authentication)**
ارائه تضمین، جهت درست بودن مشخصات ادعاشده.
- **اصالت (Authenticity)**
بررسی اینکه ارائه‌دهنده مشخصات، همان است که ادعا می‌کند.
- **دسترسی‌پذیری (Availability)**
دارایی‌ها باید برای تقاضاهای مجاز همواره در دسترس و قابل‌استفاده باشد.
- **تداوم کسب‌وکار (Business Continuity)**
حصول اطمینان تداوم عملیات کسب‌وکار از طریق فرآیندها و رویه‌ها.
- **محرمانگی (Confidentiality)**
غیرقابل‌دسترس بودن یا آشکار نبودن اطلاعات برای افراد و فرآیندهای غیرمجاز را محرمانگی می‌گویند.
- **دارایی اطلاعاتی (Information Asset)**

---

¹ Terms and Definitions

² Destroy

³ Expose

⁴ Alter

⁵ Steal

⁶ Unauthorized

دانش یا دیتای دارای ارزش برای سازمان را دارایی‌های اطلاعاتی گویند.

- **امنیت اطلاعات (Information Security)**

منظور از امنیت اطلاعات حفظ محرمانگی، درستی و دسترس‌پذیری اطلاعات است. البته امنیت اطلاعات علاوه بر موارد فوق می‌تواند شامل مواردی نظیر صحت، پاسخگویی^۱، انکارناپذیری و قابلیت اطمینان بودن اطلاعات نیز باشد.

- **رویداد امنیت اطلاعات (Information Security Event)**

یک رویداد امنیت اطلاعات می‌تواند شامل وقوع حالت شناخته‌شده‌ای در سیستم، شبکه یا سرویس باشد که نشان‌دهنده نقص احتمالی در امنیت اطلاعات، ختمشی یا مشکل در کنترل‌ها است. همچنین ممکن است رویداد شامل وضعیت ناشناخته‌ای باشد که به امنیت اطلاعات مربوط است.

- **حادثه امنیت اطلاعات (Information Security Incident)**

یک یا مجموعه‌ای از رویدادهای امنیت اطلاعات ناخواسته یا غیرمنتظره که به احتمال زیاد عملیات کسب‌وکار را به خطر انداخته و تهدیدی برای امنیت اطلاعات محسوب می‌گردد.

- **مدیریت حوادث امنیت اطلاعات (Information Security Incident Management)**

به مجموع فرآیندهایی که برای آشکارسازی^۲، گزارش دهی^۳، ارزیابی^۴، پاسخ‌دهی^۵ به، رسیدگی به^۶ و یادگیری حوادث امنیت اطلاعات مورداستفاده قرار می‌گیرد، مدیریت حوادث امنیت اطلاعات می‌گویند.

- **سیستم مدیریت امنیت اطلاعات (Information Security Management System)**

سیستم مدیریت امنیت اطلاعات یا ISMS، بخشی از سیستم کلان مدیریتی است که اساس آن بر رویکرد مخاطره کسب‌وکار بوده و شامل برقراری^۷، پیاده‌سازی، عملیات، نظارت، بررسی، نگهداری و بهبود امنیت اطلاعات است.

- **ریسک امنیت اطلاعات (Information Security Risk)**

توانایی بالقوه یک تهدید در بهره‌برداری از آسیب‌پذیری یک یا گروهی از دارایی‌ها که درنهایت منجر به آسیب رسیدن به سازمان می‌گردد.

---

¹ Accountability

² Detecting

³ Reporting

⁴ Assessing

⁵ Responding to

⁶ Dealing with

⁷ Establish

- **درستی^۱ (Integrity)**
خاصیت حفاظت از صحت^۲ و تمامیت^۳ دارایی‌ها.
- **خط‌مشی (Policy)**
خط‌مشی یا سیاست، عبارت است از قصد و جهت‌دهی کلی سازمان که به‌صورت رسمی توسط مدیریت تبیین شده است.
- **فرآیند (Process)**
مجموعه فعالیت‌های مرتبط باهم که باعث تبدیل ورودی به خروجی می‌گردد.
- **رویه (Procedure)**
راه و روش مشخص‌شده برای انجام یک فعالیت یا فرآیند را رویه می‌گویند.
- **تهدید (Threat)**
عامل بالقوه حادثه‌ای ناخواسته که ممکن است منجر به آسیب یک سازمان یا سیستم گردد.
- **آسیب‌پذیری (Vulnerability)**
ضعف موجود در یک دارایی یا کنترل که می‌تواند توسط یک تهدید مورد سوءاستفاده قرار گیرد را آسیب‌پذیری می‌گویند.

مروری بر ISMS

سیستم مدیریت امنیت اطلاعات یا ISMS، مدلی را برای برقراری، پیاده‌سازی، راه‌اندازی^۴، نظارت^۵، بررسی^۶، حفظ و نگهداری^۷، و بهبود حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی به‌منظور تحقق اهداف کسب‌وکار فراهم می‌نماید. طراحی این مدل بر اساس ارزیابی ریسک و سطح پذیرش آن توسط سازمان انجام‌گرفته تا مدیریت و رفع ریسک به‌صورت مؤثر انجام پذیرد.

تجزیه‌وتحلیل الزامات حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی و اعمال کنترل‌های مناسب جهت حصول اطمینان از حفاظت آن‌ها، به پیاده‌سازی موفق ISMS کمک می‌نماید.

^۱ عبارت Integrity دارای معانی بسیاری ازجمله درستی، صحت، یکپارچگی و تمامیت است. اما به نظر بنده معنی قابل‌قبول در جملات این بخش، درستی است.

^۲ Accuracy

^۳ Completeness

^۴ Operating

^۵ Monitoring

^۶ Reviewing

^۷ Maintaining

اصول اساسی زیر می‌تواند کمک شایانی در جهت اجرای موفقیت‌آمیز ISMS باشد:

- آگاهی از ضرورت نیاز به امنیت اطلاعات.
- تخصیص مسئولیت برای امنیت اطلاعات.
- ترکیب تعهد مدیریتی و منافع ذینفعان.
- افزایش ارزش‌های اجتماعی.
- ارزیابی ریسک جهت تعیین کنترل‌های مناسب برای دستیابی به سطح قابل‌قبول ریسک.
- گنجاندن امنیت به‌عنوان یک عنصر ضروری در سیستم‌ها و شبکه‌های اطلاعاتی.
- پیشگیری و تشخیص فعال حوادث امنیت اطلاعات.
- حصول اطمینان از یک رویکرد جامع برای مدیریت امنیت اطلاعات.
- ارزیابی مستمر امنیت اطلاعات و ایجاد تغییرات مناسب.

دستیابی به امنیت اطلاعات نیازمند مدیریت مخاطرات ناشی از تهدیدات فیزیکی، انسانی و فناوری‌های مربوط به اطلاعات در تمام اشکال مورداستفاده سازمان است. لذا همواره بخشی از ISMS هر سازمان را مخاطرات مرتبط با دارایی‌های اطلاعاتی تشکیل می‌دهد. انتظار می‌رود پیاده‌سازی ISMS در سازمان به‌عنوان یک تصمیم استراتژیک موردپذیرش قرار گیرد. این تصمیم لازم است مطابق با نیازهای سازمان کاملاً یکپارچه، متناسب و به‌روز باشد.

طراحی و پیاده‌سازی ISMS، تحت تأثیر نیازها، اهداف سازمانی، الزامات امنیتی، فرآیندهای کسب‌وکار، وسعت و ساختار آن سازمان خواهد بود. توجه داشته باشید که منافع و امنیت اطلاعات موردنیاز همه ذینفعان از جمله مشتریان، تأمین‌کنندگان^۱، شرکای تجاری، سهامداران^۲ و سایر اشخاص ثالث^۳ باید در طراحی و راه‌اندازی ISMS منعکس گردد.

سیستم مدیریت امنیت اطلاعات (ISMS) برای کسب‌وکار هر دو بخش خصوصی و عمومی مهم است. این سیستم که برای فعالیتهای مدیریت ریسک نیز ضروری است، هر صنعتی را قادر می‌سازد تا از کسب‌وکار الکترونیکی پشتیبانی نماید. زمانی که یک سازمان اقدام به اتخاذ استانداردهای خانواده ISMS می‌نماید، توانایی خود را در اعمال اصول امنیت اطلاعات متقابل و پایدار در برابر شرکای تجاری و سایر طرف‌های ذینفع نشان می‌دهد.

با همه این اوصاف در برخی موارد هنگام طراحی و توسعه سیستم‌های اطلاعات، ممکن است امنیت اطلاعات موردتوجه قرار نگیرد. علاوه بر این امنیت اطلاعات اغلب به‌عنوان یک راه‌حل فنی

¹ Suppliers

² Shareholders

³ Third parties

در نظر گرفته می‌شود؛ ولی امنیتی که از راه‌های فنی به دست می‌آید محدود بوده و حتی ممکن است بدون پشتیبانی توسط مدیریت و فقدان روش‌های اجرایی مناسب، بی‌تأثیر باشد. همچنین گنجاندن امنیت داخل یک سیستم اطلاعاتی پس از پیاده‌سازی آن می‌تواند پرهزینه و پرزحمت باشد. در مقابل سیستم ISMS شامل تمام کنترل‌ها بوده و نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و توجه به تمام جزئیات است. به‌عنوان مثال کنترل‌های دسترسی که ممکن است فنی (منطقی)، فیزیکی، اداری (مدیریتی) و یا ترکیبی از این‌ها باشد؛ ابزارهایی فراهم می‌آورد تا از دسترسی مجاز و محدودشده به دارایی‌های اطلاعاتی اطمینان حاصل شود.

امنیت اطلاعات با اجرای مجموعه‌ای از کنترل‌هایی به دست می‌آید که از طریق فرآیند مدیریت ریسک انتخاب و توسط ISMS مدیریت می‌شوند. این کنترل‌ها شامل سیاست‌ها (خط‌مشی‌ها)، فرآیندها، روش‌های اجرایی، ساختار سازمانی، نرم‌افزار و سخت‌افزارهایی است که در جهت حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی شناسایی شده است. برای حصول اطمینان از دستیابی به اهداف موردنظر امنیتی و کسب‌وکار سازمان، نیاز است که این کنترل‌ها مشخص، پیاده‌سازی، نظارت و بررسی گردیده و در صورت لزوم بهبود یابند. این انتظار وجود دارد که همواره کنترل‌های امنیت اطلاعات با فرآیندهای کسب‌وکار سازمان یکپارچه شده باشند.

اصول PDCA

استانداردهای سیستم مدیریتی ISO دارای اصول بهره‌برداری مصوب بانام PDCA می‌باشند که این اصول در استانداردهای خانواده ISMS نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. منظور از PDCA، فرآیندهای Plan، Do، Check و Act است که در ادامه به تشریح آن‌ها می‌پردازیم:

۱- برنامه (Plan)

تعیین اهداف و ایجاد برنامه‌ها (تجزیه و تحلیل وضعیت سازمان، تعیین اهداف کلی و زیرمجموعه‌ها و درنهایت توسعه برنامه جهت دستیابی به آن‌ها).

۲- اجرا (Do)

اجرای برنامه‌ها (انجام کارهایی که در برنامه مشخص شده‌اند).

۳- بررسی (Check)

سنجش نتایج به‌دست‌آمده (سنجش و نظارت بر دستاوردها، تا مشخص شود چه حد به اهداف موردنظر نزدیک شده‌ایم).

۴- اقدام (Act)

اصلاح و بهبود فعالیت‌ها (به قول خودمون شکست پلی است برای پیروزی! درس گرفتن از اشتباهات گذشته به‌منظور بهبود فعالیت‌ها در دستیابی به نتایج بهتر).

برقراری، نظارت، نگهداری و بهبود عملکرد ISMS

یک سازمان جهت برقراری، نظارت، نگهداری و بهبود عملکرد ISMS، نیازمند تعهد به انجام مراحل زیر است:

- ۱- شناسایی دارایی‌های اطلاعاتی و الزامات امنیتی مربوط به آن‌ها.
- ۲- ارزیابی مخاطرات امنیت اطلاعات.
- ۳- انتخاب و پیاده‌سازی کنترل‌های مربوطه برای مدیریت مخاطرات غیرقابل قبول.
- ۴- نظارت، نگهداری و بهبود اثربخشی کنترل‌های امنیتی مرتبط با دارایی‌های اطلاعاتی سازمان.

برای اطمینان از عملکرد مؤثر ISMS در محافظت از دارایی‌های اطلاعاتی سازمان، لازم است تا موارد فوق به صورت مداوم جهت شناسایی تغییرات ایجادشده در مخاطرات، راهبردهای سازمان و یا اهداف کسب‌وکار تکرار شوند.

دستور العمل مديريت امنيت اطلاعات

فصل دوم

مبحث اول

مرور استاندارد ISO/IEC 27002:2013

مختصر دوفهرس

رمزنگاری

فصل سوم

مفاهیم رمزنگاری

فصل چهارم

الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن

فصل پنجم

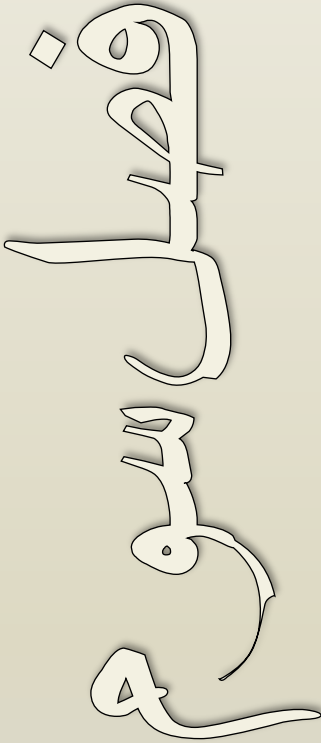
الگوریتم‌های رمزنگاری نامتقارن

فصل ششم

توابع درهم‌سازی و کاربردها

مفاهیم رمزنگاری

مبحث اول

مفاهیم و اصطلاحات رمزنگاری

مبحث دوم

مفاهیم رمزنگاری متقارن

مبحث سوم

مفاهیم رمزنگاری نامتقارن

مبحث چهارم

مفاهیم توابع درهم سازی

✓ مبحث سوم

مفاهیم رمزنگاری نامتقارن

رمزنگاری نامتقارن (Asymmetric) یا کلیدعمومی (Public Key)، نوعی رمزنگاری است که در آن، رمزگذاری و رمزگشایی با دو کلید متفاوت انجام می‌پذیرد. این دو کلید بانام‌های کلیدخصوصی (Private Key) و کلیدعمومی (Public Key) شناخته می‌شوند. یکی از مهم‌ترین دلایل پیدایش رمزنگاری نامتقارن یا کلید عمومی، مشکل تبادل کلید در الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن بود. برخلاف رمزنگاری متقارن که رمزگذاری و رمزگشایی با یک کلید یکسان انجام می‌گرفت؛ در رمزنگاری نامتقارن، رمزگذاری با یک کلید و رمزگشایی با کلید دیگری انجام می‌پذیرد.

الگوریتم‌های کلیدعمومی به‌جای Permutation و Substitution، بر اساس توابع ریاضی ایجاد شده‌اند. همچنین استفاده از دو کلید مجزا برای رمزگذاری و رمزگشایی، باعث نتایج بهتری در زمینه محرمانگی، احراز هویت و تبادل کلید گردیده است.

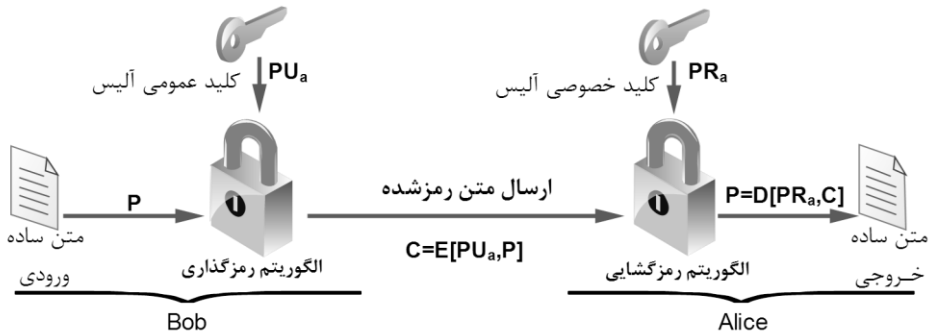
در مقایسه رمزنگاری نامتقارن یا کلیدعمومی با رمزنگاری متقارن، تصورات نادرستی وجود دارد که باید به آن‌ها پاسخ داده شود. اول آنکه تصور عمومی بر آن است که رمزنگاری کلیدعمومی از رمزنگاری متقارن امن‌تر است. ولی در اصل هیچ دلیلی وجود ندارد که بتوان یکی را از دیگری امن‌تر و در مقابل حملات مقاوم‌تر دانست؛ بلکه قدرت هر الگوریتم رمزنگاری به طول کلید و محاسبات انجام‌شده است.

تصور غلط دوم این است که باوجود رمزنگاری نامتقارن، رمزنگاری متقارن منسوخ‌شده یا به‌زودی منسوخ خواهد شد. اما به دلیل سربار محاسباتی کلیدعمومی، هیچ احتمال قابل پیش‌بینی برای کنار گذاشتن رمزنگاری متقارن وجود ندارد.

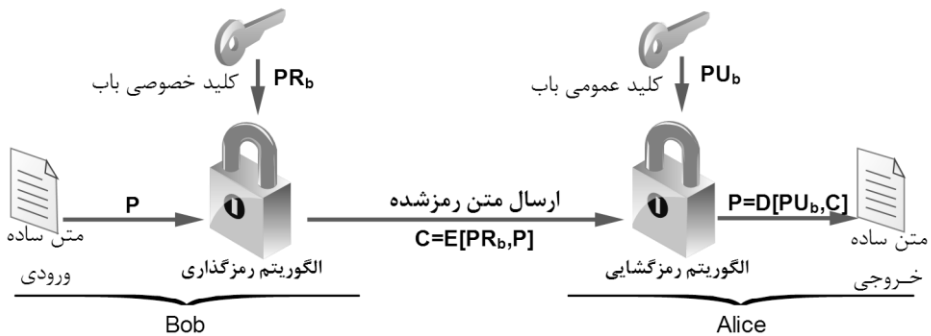
در رمزنگاری نامتقارن، رمزگذاری هم می‌تواند توسط کلید عمومی انجام شود و هم توسط کلید خصوصی. برای محرمانگی، رمزگذاری باید با کلیدعمومی گیرنده و برای احراز هویت، رمزگذاری باید با کلید خصوصی فرستنده انجام گیرد.

در الگوریتم رمز نامتقارن از هر دو کلیدخصوصی و عمومی، یکی برای رمزگذاری و دیگری برای رمزگشایی استفاده می‌شود؛ پس بالطبع هر دو کلید خصوصی و عمومی می‌توانند هم در رمزگذاری و هم در رمزگشایی مورداستفاده قرار گیرند. تصویر زیر نحوه استفاده از کلیدخصوصی و کلیدعمومی در رمزنگاری نامتقارن را به‌صورت ساده نمایش می‌دهد.

رمزگذاری با استفاده از کلید عمومی

رمزگذاری با استفاده از کلید خصوصی

رمزنگاری نامتقارن برای رمزگذاری و رمزگشایی از دو کلید متفاوت استفاده می‌نماید؛ به عبارت دیگر امکان رمزگشایی با همان کلید مورد استفاده در رمزگذاری، وجود ندارد. در صورتی که رمزگذاری با کلید عمومی گیرنده انجام شده باشد، برای رمزگشایی حتماً باید از کلید خصوصی گیرنده استفاده شود؛ و اگر برای رمزگذاری از کلید خصوصی فرستنده استفاده شده باشد، فقط با کلید عمومی فرستنده قابل رمزگشایی خواهد بود.

کلید خصوصی و کلید عمومی همزمان برای یک شخص ایجاد می‌گردد؛ به طوری که این دو کلید مستقل ولی مرتبط با یکدیگر می‌باشند. کلید عمومی ایجاد شده به صورت عمومی در اختیار همه طرف‌های ارتباط قرار می‌گیرد. اما کلید خصوصی فقط باید نزد صاحب کلید و به صورت کاملاً محرمانه نگهداری و محافظت گردد.

ویژگی‌های الگوریتم رمزنگاری نامتقارن

الگوریتم رمزنگاری نامتقارن دارای ویژگی‌های زیر است:

- حتی در صورت اطلاع از الگوریتم رمزنگاری و کلید رمزگذاری مورد استفاده، امکان محاسبه کلید رمزگشایی وجود ندارد.
- هر یک از دو کلید عمومی و خصوصی می‌توانند برای رمزگذاری و کلید دیگر برای رمزگشایی مورد استفاده قرار گیرد.
- در صورتی که پیام با کلید عمومی گیرنده رمز شود، فراهم آورنده محرمانگی و اگر با کلید خصوصی فرستنده رمز شود، فراهم آورنده احراز هویت است.
- هر کاربر می‌تواند یک دسته‌کلید از کلیدهای عمومی کاربران مختلف را در اختیار داشته باشد؛ چراکه کلید عمومی برای هر درخواست‌کننده‌ای ارسال می‌شود.
- اگر پیامی با کلید عمومی یک کاربر (مثلاً آلیس) رمز شده باشد، رمزگشایی آن فقط برای آلیس امکان‌پذیر است؛ به دلیل اینکه شخص دیگری از کلید خصوصی آلیس اطلاع ندارد و البته نباید داشته باشد.
- اگر پیامی فقط با کلید خصوصی فرستنده رمز شده باشد، رمزگشایی آن برای هر کاربری که از کلید عمومی فرستنده اطلاع داشته باشد، امکان‌پذیر خواهد بود.
- هر زمانی که کاربر احساس نیاز کند، می‌تواند برای خود یک جفت کلید خصوصی و عمومی جدید ایجاد نماید. کلید خصوصی را به صورت امن نزد خود نگه‌داشته و کلید عمومی را نیز در یک محل عمومی برای دسترسی درخواست‌کنندگان قرار دهد.
- در هر فرآیند رمزگذاری و رمزگشایی، باید از یک جفت کلید مربوط به هم استفاده شود. مثلاً نمی‌توان پیام را با کلید خصوصی باب رمزگذاری کرد ولی با کلید عمومی آلیس رمزگشایی نمود!
- کلیدهای عمومی به‌طور معمول در یک مکان عمومی قرار می‌گیرند تا هر کاربری که نیاز داشته باشد به راحتی بتواند به آن‌ها دسترسی پیدا کند.
- تبادل کلیدهای عمومی به راحتی می‌تواند بر روی بستر ارتباطی ناامن انجام پذیرد.
- پیام‌های رمز شده در رمزنگاری نامتقارن، بر روی بستر ارتباطی عمومی و ناامن انتقال می‌یابند.
- لغو^۱ کلید خصوصی و عمومی توسط مالک کلید، امکان‌پذیر است.
- در صورت افشا شدن کلید خصوصی، باید سریعاً زوج کلید مربوطه لغو شوند.

¹ Revoke

مقایسه رمزنگاری متقارن با رمزنگاری نامتقارن

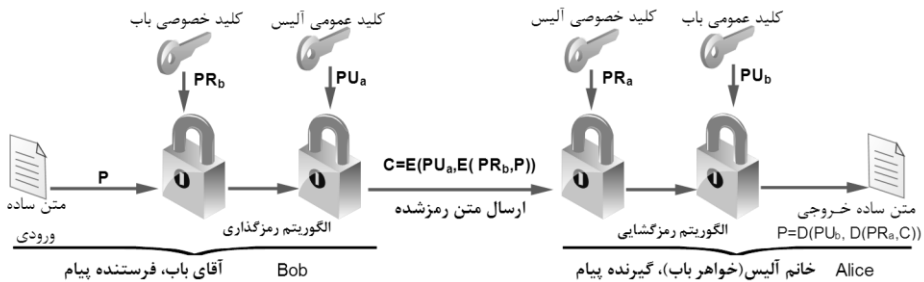
جدول زیر شامل مقایسه بین الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن و الگوریتم‌های رمزنگاری نامتقارن است:

رمزنگاری نامتقارن	رمزنگاری متقارن	
<p>۱. برای رمزگذاری و رمزگشایی از یک الگوریتم مشابه ولی دو کلید متفاوت استفاده می‌شود؛ یک کلید برای رمزگذاری و یک کلید برای رمزگشایی.</p> <p>۲. فرستنده و گیرنده هرکدام باید یکی از کلیدها را در اختیار داشته باشند. (نیازی به یکسان بودن کلیدها نیست)</p> <p>۳. کلید عمومی را می‌توان از طریق کانال ناامن انتقال داد.</p>	<p>۱. برای رمزگذاری و رمزگشایی از یک کلید و الگوریتم مشابه استفاده می‌شود.</p> <p>۲. فرستنده و گیرنده باید الگوریتم و کلید مورد استفاده را باهم به اشتراک‌گذارند.</p> <p>۳. برای اشتراک‌گذاری کلید، نیاز به یک کانال انتقال امن است.</p>	نیازهای عملیاتی
<p>۱. فقط یکی از دو کلید (کلید خصوصی) باید به صورت امن نگهداری شود.</p> <p>۲. کشف پیام بدون داشتن سایر اطلاعات امکان‌پذیر نباشد.</p> <p>۳. دانستن الگوریتم به علاوه یکی از کلیدها به همراه داشتن چند نمونه متن رمز شده، نباید منجر به کشف کلید شود.</p>	<p>۱. کلید باید به صورت امن نگهداری شود.</p> <p>۲. کشف پیام بدون داشتن سایر اطلاعات امکان‌پذیر نباشد.</p> <p>۳. دانستن الگوریتم به علاوه داشتن چند نمونه متن رمز شده نباید منجر به کشف کلید شود.</p>	نیازهای امنیتی

محرمانگی و احراز هویت

همان‌طور که گفته شد، در صورتی که فرستنده، پیام را با کلید خصوصی خود رمز نماید، فراهم‌کننده احراز هویت و در صورتی که پیام را با کلید عمومی گیرنده رمز نماید، فراهم آورنده محرمانگی است. اما در صورتی که پیام صرفاً با کلید خصوصی فرستنده رمز شده باشد، هر کاربری که کلید عمومی فرستنده را در اختیار داشته باشد، قادر به رمزگشایی پیام خواهد بود.

اگر بخواهیم که احراز هویت و محرمانگی را همزمان با هم در اختیار داشته باشیم، باید فرستنده پس از رمزگذاری پیام با کلید خصوصی خود، مجدداً پیام را با کلید عمومی گیرنده نیز رمز نماید. در این صورت هیچ کاربری غیر از گیرنده موردنظر نمی‌تواند رمزگشایی مرحله اول که نیاز به کلید خصوصی گیرنده دارد را انجام دهد. اما گیرنده پس از آنکه در مرحله اول پیام را با کلید خصوصی خود رمزگشایی نمود، در مرحله دوم رمزگشایی را با کلید عمومی فرستنده انجام می‌دهد. این عمل که در تصویر زیر نمایش داده شده است، باعث می‌گردد همزمان محرمانگی و احراز هویت را در اختیار داشته باشیم.

فرآیند احراز هویت در تصویر بالا به این صورت است که کلید خصوصی را هیچ‌کس جز مالک کلید در اختیار ندارد، از طرف دیگر وقتی رمزگذاری با کلید خصوصی انجام می‌شود، عملیات رمزگشایی فقط با کلید عمومی امکان‌پذیر است. پس وقتی آلیس می‌تواند با کلید عمومی باب، متن را رمزگشایی نماید، مطمئن می‌شود که فرستنده پیام نمی‌تواند کسی جز باب باشد.

کاربردهای سیستم رمزنگاری کلید عمومی

بسته به کاربرد موردنظر، فرستنده می‌تواند از کلید خصوصی خود، کلید عمومی گیرنده و یا هر دو آن‌ها برای رمزگذاری استفاده نماید. اگر بخواهیم کاربردهای رمزنگاری نامتقارن را تقسیم‌بندی کنیم، سه گروه به صورت زیر خواهیم داشت:

- رمزگذاری / رمزگشایی
ارسال‌کننده، پیام را با کلید عمومی گیرنده رمزگذاری می‌نماید.
- امضای دیجیتال^۱
فرستنده، پیام را با کلید خصوصی خود امضاء می‌نماید. معمولاً امضاء با اعمال الگوریتم رمزگذاری با کلید خصوصی بر یک بلوک کوچک از دیتا انجام می‌پذیرد.

¹ Digital Signature

• تبادل کلید^۱

دو طرف باید کلید جلسه^۲ را با یکدیگر تبادل نمایند.

بعضی از الگوریتم‌های رمزنگاری هر سه کاربرد فوق را می‌توانند فراهم آورند؛ و البته بعضی دیگر فقط می‌توانند یک یا دو کاربرد از موارد ذکرشده را پشتیبانی نمایند. جدول زیر نمایش‌دهنده این موضوع است:

الگوریتم	رمزگذاری/رمزگشایی	امضای دیجیتال	تبادل کلید
RSA	بلی	بلی	بلی
Elliptic Curve	بلی	بلی	بلی
Diffie-Hellman	خیر	خیر	بلی
DSS	خیر	بلی	خیر

الزامات رمزنگاری نامتقارن^۳

برای داشتن یک سیستم رمزنگاری نامتقارن، الزامات زیر باید فراهم باشد:

۱. محاسبات تولید یک جفت کلید (کلید عمومی و خصوصی) برای طرف B آسان باشد.
۲. برای فرستنده (A)، محاسبه متن رمزشده متناظر با کلید عمومی گیرنده و پیام (M)، آسان باشد. $C = E(Pub, M)$
۳. برای دریافت‌کننده (B) محاسبه رمزگشایی (D) متن رمزشده (C) بر اساس کلید خصوصی خودش، آسان باشد.
۴. برای مهاجم، محاسبه کلید خصوصی گیرنده (PR_b)، حتی با در اختیار داشتن کلید عمومی گیرنده (PU_b)، امکان‌پذیر نباشد.
۵. به دست آوردن پیام اصلی، حتی با داشتن متن رمزشده و کلید عمومی گیرنده، برای مهاجم امکان‌پذیر نباشد.
۶. از هر دو کلید بتوان هم برای رمزگذاری و هم برای رمزگشایی استفاده نمود.

$$M = D[Pub, E(Pub, M)] = D[PR_b, E(Pub, M)]$$

¹ Key Exchange

² Session Key

^۳ همان‌طور که گفتم، برای رمزنگاری نامتقارن از عبارت کلید عمومی نیز استفاده می‌شود. من در این کتاب نسبت به جمله جاری، به صورت متناوب از هر دو عبارت فوق استفاده کرده‌ام.

الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن

مبحث اول

الگوریتم DES

مبحث دوم

الگوریتم AES

مبحث سوم

الگوریتم Triple DES

مبحث چهارم

روش‌های عملیات رمزنگاری بلوکی

مبحث اول ✓

الگوریتم DES

الگوریتم (Data Encryption Standard) (DES)، یک الگوریتم رمزنگاری متقارن است و در گروه رمزنگاری مدرن قرار می‌گیرد. الگوریتم DES عملیات رمزنگاری خود را به صورت بلوکی و بر اساس کلید محرمانه انجام می‌دهد.

الگوریتم DES در دهه ۱۹۷۰ میلادی در آمریکا مطرح شد و تا سال ۱۹۹۹ به عنوان استاندارد مورد استفاده قرار می‌گرفت. در سال ۱۹۹۹ الگوریتم رمزنگاری DES شکسته شد و به همین دلیل جای خود را به یک الگوریتم قدرتمندتر واگذار نمود.

هرچند که امروزه از این الگوریتم کمتر استفاده می‌شود، ولی به دلیل اینکه فرآیند عملکرد این الگوریتم مبنایی برای بعضی استانداردهای رمزنگاری دیگر است، لذا در این مبحث به شرح آن می‌پردازیم.

الگوریتم DES نام استاندارد برای الگوریتم Lucifer است که بر مبنای الگوریتم فایستل توسعه داده شده است. این الگوریتم یک بلوک مشخصی از دیتا را گرفته و با استفاده از کلید، آن را رمزگذاری می‌نماید. خروجی الگوریتم نیز یک بلوک دیتا به اندازه بلوک ورودی خواهد بود. در این مبحث ابتدا به تشریح الگوریتم فایستل و سپس به شرح الگوریتم DES می‌پردازیم.

الگوریتم فایستل

فایستل یک الگوریتم رمزنگاری بلوکی است که توسط آقای Horst Feistel ارائه گردیده است. این الگوریتم بعدها مبنای ایجاد بسیاری از الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن قرار گرفت. به طور خاص فایستل پیشنهاد رمز کردن بر اساس جایگزینی و جابجایی متناوب در متن اصلی را مطرح نموده است. در واقع فایستل با ارائه این دو روش خواسته که برای شروط شانون، یک راهکار عملی ارائه نماید.

۱. جایگزینی (Substitution)

هر عنصر یا گروهی از عناصر متن ساده، منحصراً با عنصر یا گروهی از عناصر متناظر در متن رمز شده، جایگزین شوند.

۲. جایگشت (Permutation)

طی فرآیند جایگشت، رشته‌ای^۱ از عناصر متن ساده، با یکدیگر جابجا می‌شوند. در این جابجایی هیچ‌یک از عناصر داخلی موجود در آن رشته نباید اضافه، حذف و یا جابجا شوند؛ بلکه قصد این است که توالی خود رشته از بین برود و نه عناصر موجود در آن.

رمزگذاری و رمزگشایی در فایستل

فایستل یک الگوریتم Block Cipher است، لذا دیتای ورودی این الگوریتم نیز باید به صورت بلوکی باشد. پس باید در ورودی یک بلوک از دیتای مربوط به متن ساده همراه با کلید موردنظر قرار گیرد. در ابتدا فایستل بلوک دریافتی را به دو قسمت مساوی راست (R) و چپ (L) تقسیم می‌نماید. ① سپس هر دونیمه را تحویل دور (Round) اول می‌دهد. ② با توجه به تعدد دورها، خروجی هر دور به عنوان ورودی دور بعد خواهد بود. در هر دور نیاز به یک کلید مخصوص هم داریم که این کلید از کلید اصلی مشتق گردیده است. ③

در الگوریتم فایستل تعیین تعداد دورها (Round) بر عهده استفاده‌کننده است. فقط باید توجه داشته باشید که کلیدهای محرمانه هر دور باید متفاوت و برگرفته از کلید اصلی باشند.

ساختار تمام دورها شبیه به هم است؛ یعنی عملیاتی که در هر دور اتفاق می‌افتد یکسان است. در هر دور، عمل جایگزینی (Substitution) بر روی نیمه چپ دیتا اتفاق می‌افتد؛ به همین دلیل یک کپی از نیمه سمت راست به عنوان نیمه سمت چپ دیتا تحویل دور بعدی می‌گردد. ④ از طرف دیگر، پس از آنکه تابع F بر اساس کلید بر روی نیمه راست دیتا اعمال شد، خروجی تابع با نیمه چپ دیتا XOR گردیده و به عنوان نیمه راست دیتا به دور بعد تحویل داده می‌شود. ⑤

دور بعد دونیمه راست و چپ را تحویل گرفته و فارغ از عملیات انجام‌شده بر روی دیتا، همان مراحل دور قبل را البته با کلید جدید، اعمال می‌نماید. ⑥

اما پس از انجام دور پایانی، نیمه راست و چپ به دست آمده بدون انجام هیچ کار خاصی بر روی دیتا، با یکدیگر جابجا می‌شوند. ⑦ این جابجایی پس از آخرین مرحله جهت ویژگی Permutation یا جایگشت می‌باشد که بر اساس پیشنهاد شانون انجام شده است.

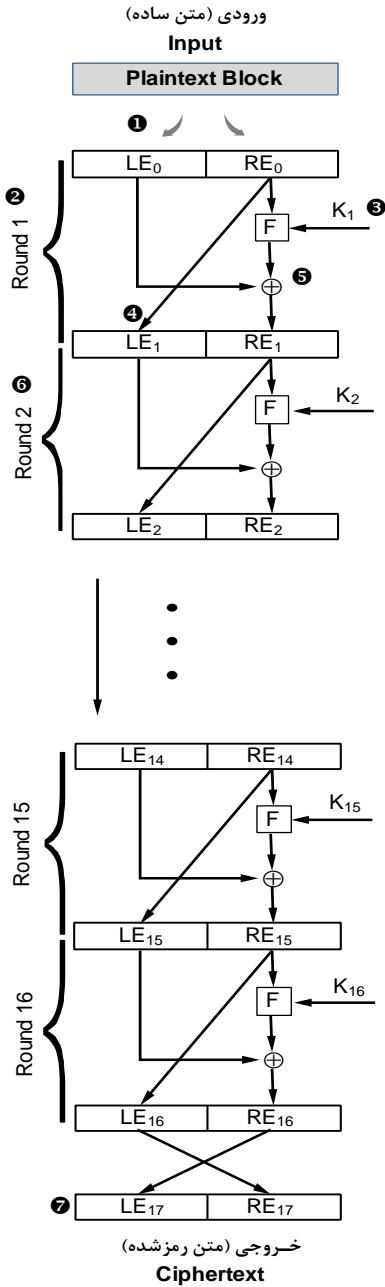
همان‌طور که قبلاً گفته شد، عملیات رمزگشایی دقیقاً عکس عملیات رمزگذاری اتفاق می‌افتد. در الگوریتم فایستل نیز رمزگشایی به تعداد دورهای انجام‌شده در عملیات رمزگذاری تکرار می‌شود؛ اما این بار به صورت معکوس. ⑧ توجه داشته باشید که ترتیب کلیدها در رمزگشایی نیز

باید به صورت عکس رمزگذاری (یعنی آخر به اول)، مورد استفاده قرار گیرد. ⑨

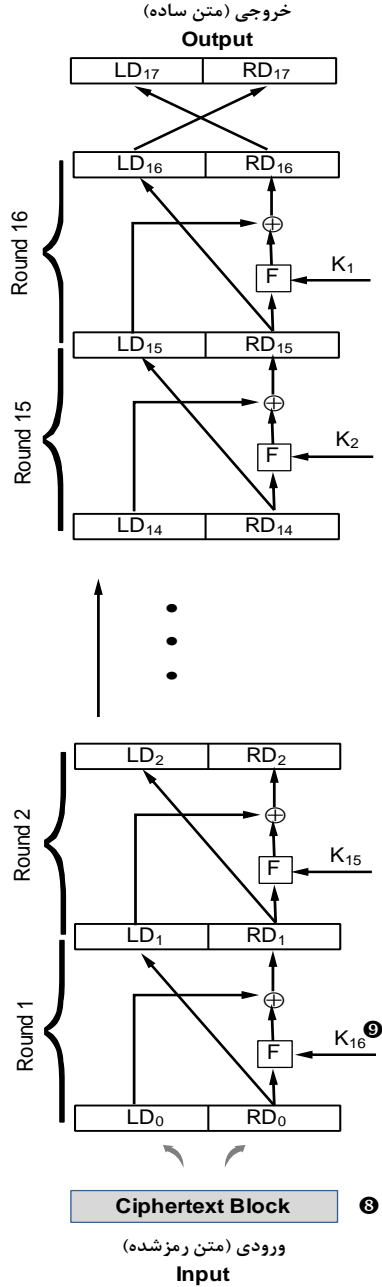
برای فهم بهتر الگوریتم فایستل، مراحل رمزگذاری و رمزگشایی که بر اساس ۱۶ دور ترسیم گردیده را در صفحه بعد ملاحظه بفرمائید.

¹ Sequence

مراحل رمزگذاری فایستل
Encryption

مراحل رمزگشایی فایستل
Decryption

الگوریتم های رمزنگاری نامتقارن

فصل پنجم

مبحث اول

الگوریتم RSA

مبحث دوم

الگوریتم دیفیهلمن

✓ مبحث اول

الگوریتم RSA

مشهورترین الگوریتم رمزنگاری نامتقارن، الگوریتم RSA است. تکنیک‌های اولیه آن در سال 1973 توسط آقای Clifford Cocks ایجاد گردید؛ ولی الگوریتم به صورت ساختاریافته و عملیاتی، در سال 1977 توسط سه دانش‌آموخته دانشگاه MIT، آقایان Ron Rivest، Adam Shamir و Len Adleman ارائه شد. نام الگوریتم RSA نیز برگرفته از حروف اول نام خانوادگی سه مخترع خود، یعنی Rivest-Shamir-Adleman (RSA) است.

الگوریتم RSA، یک الگوریتم رمزنگاری بلوکی نامتقارن (کلید عمومی) است. این الگوریتم از دو کلید با نام‌های کلید خصوصی و کلید عمومی، برای رمزگذاری و رمزگشایی استفاده می‌نماید. به دلیل خاصیت کلیدهای خصوصی و عمومی، این الگوریتم توانایی ارائه ویژگی‌هایی مثل احراز هویت و محرمانگی را نیز دارد. همچنین در صورتی که به همراه توابع درهم‌سازی مورد استفاده قرار گیرد، ویژگی‌هایی مثل امضای دیجیتال و سرویس عدم انکار را نیز فراهم می‌آورد. الگوریتم RSA برای محاسبات کلید خود از ویژگی عدد اول استفاده نموده است. به طوری که بعداً در تشریح فرمول خواهید دید، برای قدرتمند کردن الگوریتم، نیاز به محاسبات اعداد اول بزرگ خواهیم داشت. الگوریتم RSA در طول سال‌هایی که از اختراع آن می‌گذرد، بدون تغییر و همواره به عنوان یک الگوریتم قابل اطمینان مورد استفاده قرار گرفته است. اما با توجه به تحولات سخت‌افزاری و پیشرفت قابل ملاحظه پردازشگرها، آن چیزی که این الگوریتم را در برابر شکست مصون نگه می‌دارد، مؤلفه‌های قدرتمندی است که باید بر اساس عدد اول، انتخاب شده و در محاسبات مورد استفاده قرار گیرند.

با توجه به اهمیت عدد اول، مطالب زیر را جهت یادآوری عرض می‌کنم:

- ❖ عدد اول یا Prime، عددی طبیعی و بزرگ‌تر از یک است که جز بر خودش و عدد ۱، بر هیچ عدد دیگری بخش پذیر نمی‌باشد.
- ❖ چون P عدد اول است، بنابراین تنها دو مقسوم‌علیه متمایز دارد.
- ❖ بینهایت عدد اول وجود دارد.
- ❖ هر عدد طبیعی بزرگ‌تر از یک را می‌توان به شکل حاصل ضربی از اعداد اول نوشت.

تشریح الگوریتم RSA

الگوریتم RSA با استفاده از تابع‌نمایی بیان می‌گردد. در RSA متن ساده در قالب بلوک رمز می‌شود؛ به طوری که هر بلوک دارای یک مقدار باینری کوچک‌تر از n است. به این معنا که سایز بلوک باید کمتر یا مساوی با $\log_2(n) + 1$ باشد؛ در عمل سایز بلوک i بیت است که در آن $2^i < n \leq 2^{i+1}$ است.

رمزگذاری و رمزگشایی در RSA طبق فرمول‌های زیر انجام می‌پذیرد: (در این فرمول، متن ساده با M و متن رمز شده با C نمایش داده شده است.)

$$C = M^e \bmod n$$

$$M = C^d \bmod n = (M^e)^d \bmod n = M^{ed} \bmod n$$

هر دو طرف فرستنده و گیرنده باید از مقدار n مطلع باشند. ارسال‌کننده مقدار e را می‌داند، اما فقط دریافت‌کننده باید مقدار d را بداند. بنابراین مقدار کلید خصوصی شامل $PR = \{d, n\}$ و کلید عمومی شامل $PU = \{e, n\}$ خواهد بود.

محاسبه کلید عمومی و خصوصی در RSA

برای محاسبه کلید عمومی و خصوصی باید مراحل زیر انجام پذیرد:

۱. دو عدد اول به نام‌های p و q انتخاب می‌کنیم؛ به طوری که مساوی هم نباشند. هرچه این اعداد اول انتخابی بزرگ‌تر باشند، قدرت رمزنگاری بیشتر خواهد شد.

$$p = \text{عدد اول} \quad \text{و} \quad q = \text{عدد اول}$$

$$p \neq q \quad \text{در صورتی که}$$

۲. عددی به نام n که حاصل ضرب p و q است را محاسبه می‌کنیم:

$$n = p \times q$$

۳. محاسبه m را به صورت زیر انجام می‌دهیم:

$$m = \varphi(n) = (p - 1)(q - 1)$$

۴. عدد e را طوری انتخاب می‌کنیم که از m کوچک‌تر و نسبت به آن، اول باشد. تأکید می‌کنم که e باید نسبت به m اول باشد؛ یا به عبارتی دیگر، باید بزرگ‌ترین مقسوم‌علیه مشترک m و e برابر یک باشد.

$$\gcd(m, e) = 1; \quad 1 < e < m$$

۵. عدد d را طوری انتخاب می‌کنیم که باقیمانده حاصل ضرب $d \times e$ تقسیم بر m برابر با یک باشد، که به زبان ریاضی می‌شود:

$$(d \times e) \bmod m = 1$$

اگر e را داشته باشیم و بخواهیم d را محاسبه نماییم، می‌توانیم از فرمول زیر بهره ببریم:

$$d \equiv e^{-1} \pmod{\varphi(n)}$$

پس از انجام مراحل فوق، کلید خصوصی و کلید عمومی مشخص می‌شوند. کلید خصوصی نزد صاحب کلید نگهداری شده و کلید عمومی نیز در اختیار هرکسی که می‌خواهد با صاحب کلید ارتباط برقرار کند، گذاشته می‌شود.

مثال محاسبه کلید خصوصی و عمومی

برای اینکه نحوه ایجاد و استفاده از کلیدهای خصوصی و عمومی را بهتر درک کنید، یک مثال ساده به صورت زیر حل می‌نماییم.

طرف گیرنده که در اینجا آلیس است، قصد ایجاد کلید عمومی و خصوصی دارد. پس از ایجاد کلید قرار است کلید عمومی خود را در اختیار برادر گرامی (آقای باب) قرار دهد تا تبادل اطلاعات بین آنها به صورت رمز شده انجام پذیرد.

پس در ابتدا آلیس باید مراحل زیر را جهت ایجاد کلید عمومی و خصوصی خود انجام دهد:

۱. انتخاب دو عدد اول:

$$p = 17 \quad q = 11$$

۲. برای محاسبه n باید دو عدد اول مشخص شده را با یکدیگر ضرب نمود:

$$n = p \times q = 17 \times 11 = 187$$

۳. محاسبه $\varphi(n)$ که ما آن را m می‌نامیم:

$$m = (p - 1)(q - 1) = 16 \times 10 = 160$$

۴. حالا باید آلیس عددی را به عنوان e انتخاب نماید که نسبت به m اول باشد.

آلیس عدد ۷ را انتخاب می‌نماید. چراکه عدد ۷ نسبت به ۱۶۰ اول است؛ یعنی بزرگ‌ترین

مقسوم علیه مشترک ۷ و ۱۶۰ برابر با ۱ است.

$$e = 7$$

۵. در این مرحله آلیس باید عددی را به‌عنوان d مشخص نماید که کوچک‌تر از m بوده و همچنین باقیمانده حاصل‌ضرب آن در e ، تقسیم‌بر m برابر ۱ باشد.

آلیس عدد ۲۳ را انتخاب نموده است: $d = 23$

عدد ۲۳ شرط اول را دارد: یعنی $23 < 160$

همچنین حائز شرط دوم نیز هست، یعنی:

$$(d \times e) \bmod m = 1$$

$$(23 \times 7) \bmod 160 = 1$$

پس از انجام مراحل فوق، مؤلفه‌های موردنیاز جهت کلیدعمومی و کلیدخصوصی به‌دست می‌آید. با توجه به محاسبات انجام‌گرفته، کلیدخصوصی برابر با $PR = \{d, n\} = \{23, 187\}$ و کلید عمومی برابر با $PU = \{e, n\} = \{7, 187\}$ می‌باشد.

حالا آلیس باید کلید عمومی خود را برای باب ارسال نماید. ارسال کلید می‌تواند به‌راحتی از طریق یک کانال ناامن انجام پذیرد و اصلاً اشکالی ندارد که هرکسی از آن اطلاع پیدا کند. اما آلیس باید از کلیدخصوصی خود به‌دقت محافظت نماید.

پس از تبادل کلیدعمومی، فرستنده می‌تواند متن موردنظر خود را طبق فرمول، رمز کرده و برای گیرنده ارسال نماید. متنی که توسط کلید عمومی رمز شده، تنها با کلید خصوصی مربوطه قابل رمزگشایی است؛ به همین دلیل به‌راحتی می‌تواند از طریق یک کانال ناامن برای گیرنده ارسال شود.

در این مثال فرض می‌کنیم که باب می‌خواهد یک پیام برای آلیس ارسال نماید. توجه داشته باشید که پیام باید کوچک‌تر از n باشد. اگر متن ساده موردنظر را ۸۸ در نظر بگیریم، طبق فرمول رمزگذاری و کلیدعمومی، محاسبات زیر باید توسط باب بر روی متن ساده انجام پذیرد:

i فرمول رمزگذاری در RSA به‌صورت زیر است:

$$C = M^e \bmod n$$

ii مقدار متن ساده نیز به‌صورت زیر است:

$$M = 88$$

iii کلید عمومی که آلیس در اختیار باب قرار داده نیز به‌صورت زیر است:

$$PU = \{e, n\} = \{7, 187\}$$

همان‌طور که ملاحظه می‌کنید، مقدار n نیز در کلیدعمومی مشخص شده است.

iv. با توجه به موارد فوق، باب تمام مؤلفه‌های موردنیاز برای رمزگذاری را در اختیار دارد. لذا طبق فرمول رمزگذاری محاسبات زیر باید انجام پذیرد:

$$C = M^e \bmod n$$

$$C = 88^7 \bmod 187 = 11$$

پس از اعمال فرمول رمزگذاری بر روی متن ساده، متن رمز شده به دست می‌آید؛ که در اینجا برابر با ۱۱ می‌باشد. پس از محاسبه متن رمز شده، باب می‌تواند آن را از طریق کانال ناامن برای آلیس ارسال نماید.

پس از آنکه آلیس متن رمز شده را دریافت نمود، باید از طریق فرمول رمزگشایی و با استفاده از کلید خصوصی خود، آن را رمزگشایی نماید.

مراحلی که سمت آلیس برای رمزگشایی انجام می‌شود به صورت زیر خواهد بود:

i. فرمول رمزگشایی الگوریتم RSA به صورت زیر است:

$$M = C^d \bmod n$$

ii. مقدار متن رمز شده که به دست آلیس رسیده است:

$$C = 11$$

iii. کلید خصوصی آلیس که خودش آن را محاسبه کرده:

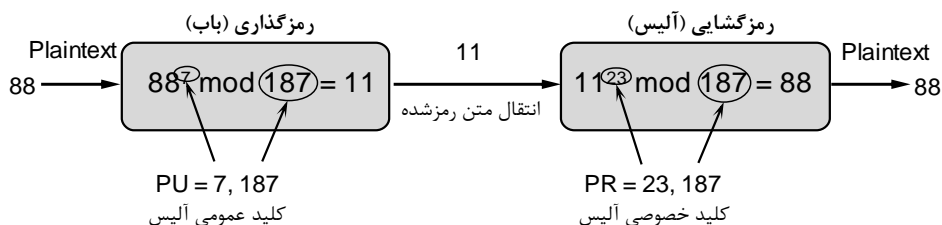
$$PR = \{d, n\} = \{23, 187\}$$

iv. با توجه به موارد فوق، آلیس تمام مؤلفه‌های موردنیاز جهت جایگزینی در فرمول رمزگشایی را در اختیار دارد؛ لذا باید محاسبات زیر را انجام دهد:

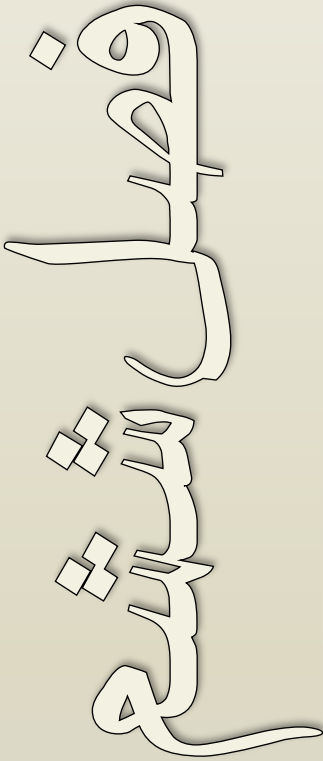
$$M = C^d \bmod n$$

$$M = 11^{23} \bmod 187 = 88$$

همان‌طور که ملاحظه کردید، پس از جاگذاری مؤلفه‌ها در فرمول رمزگشایی، متن ساده اولیه به دست آمد. تصویر زیر فرآیند رمزگذاری و رمزگشایی در RSA را نمایش می‌دهد:

توابع درهم سازی و کاربردها

مبحث اول

تصدیق پیام

مبحث دوم

امضای دیجیتال

مبحث سوم

الگوریتم SHA

✓ مبحث اول

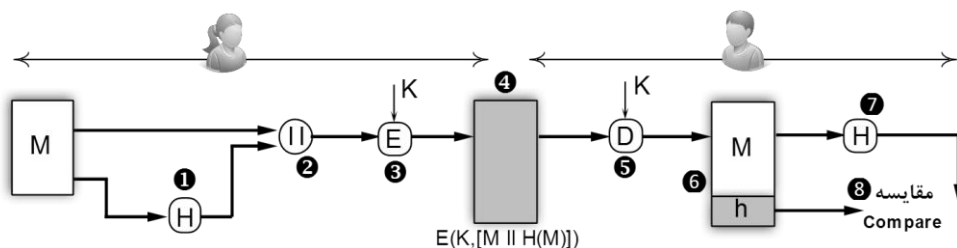
تصدیق پیام

توابع درهم‌سازی به‌تنهایی و همچنین در کنار الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن می‌توانند امکان تصدیق پیام (Message Authentication) را فراهم آورند. با تصدیق پیام، گیرنده اطمینان حاصل می‌نماید که پیام دریافت شده دقیقاً همان چیزی است که ارسال شده؛ و در مسیر تبادل از خطراتی مثل تغییرات، حذف، درج و بازپخش^۳ مصون مانده است.

بسته به نوع و نحوه استفاده از الگوریتم رمزنگاری و نیازهای مدیر امنیت اطلاعات در زمینه محرمانگی و صحت، روش‌های اجرایی تصدیق پیام می‌تواند متفاوت باشد. در ادامه به تشریح چهار روش آن می‌پردازیم:

روش اول؛ تصدیق پیام به‌علاوه محرمانگی

در صورتی‌که بخواهیم ضمن تصدیق پیام، محرمانگی پیام نیز فراهم گردد، می‌توانیم از الگوریتم‌های رمزنگاری متقارن در کنار توابع درهم‌سازی به شکل زیر استفاده نماییم. اگر آلیس را ارسال‌کننده و باب را دریافت‌کننده در نظر بگیریم، مراحل به‌صورت زیر خواهد بود:

آلیس از پیام Hash گرفته^۱ و آن را به متن اصلی الصاق می‌نماید.^۲ سپس توسط یک الگوریتم رمزنگاری متقارن و بر اساس کلید توافق شده، متن ساده و Hash الصاقی را رمزگذاری نموده^۳ و آن را برای ارسال می‌نماید.^۴

- 1 Modification
- 2 Deletion
- 3 Insertion
- 4 Replay

مختصر سوالات

امنیت شبکه

فصل هفتم

مفاهیم امنیت شبکه

فصل هشتم

تکنولوژی‌ها و ابزارهای امنیتی

فصل نهم

ارتباطات امن شبکه

مفاهیم امنیت شبکه

مبحث اول

مفاهیم امنیتی

مبحث دوم

انواع تهدیدات

مبحث سوم

انواع حملات

مبحث چهارم

سرویس‌ها و مکانیسم‌های امنیتی

مفاهیم امنیتی

✓ مبحث اول

مفاهیم امنیتی

هر سازمانی در هر زمینه و ابعاد کاری، دارای اطلاعات مهمی است که ادامه حیات کسب و کار خود را وابسته به آن‌ها می‌داند. قطعاً دارایی‌های اطلاعاتی سازمان‌ها نسبت به نوع کار، اندازه، تعداد کارکنان، پراکندگی و گستردگی فیزیکی ساختمان‌ها، با یکدیگر متفاوت بوده و در درجه‌های مختلف امنیتی قرار می‌گیرند.

در ابعاد بزرگ، برخی از دارایی‌های اطلاعاتی ممکن حیات یک کشور و یا دولت را تحت تأثیر قرار دهد. در ابعاد میانی این اطلاعات می‌تواند باعث افشای یک تکنولوژی یا دستاورد جدید گردد. در ابعاد کوچک نیز ممکن است افشای اطلاعات یک شرکت تجاری مثل اطلاعات مشتری و یا بازرگانی، کسب و کار شرکت را دچار اختلال سازد.

به‌رحال دارایی‌های اطلاعاتی هر سازمان کوچک و بزرگی، از نظر خودش دارای اهمیت بالایی است و باید به‌دقت از آن‌ها محافظت شود. اهمیت محافظت از اطلاعات وقتی بیشتر می‌شود که سازمان دارای شبکه گسترده بوده و یا مجبور است شبکه خود را با شبکه دیگری که مدیریت آن مستقل است، مثل سازمان‌های دیگر و یا اینترنت، مرتبط سازد.

یک راه امنیتی این است که کامپیوتر خود را درون یک گاوصندوق (البته ضدآب) گذاشته و آن را به اعماق اقیانوس بفرستید! در این صورت کامپیوتری نخواهید داشت که نگرانش باشید. تعجب نکنید! متأسفانه قطع کامل ارتباط، به اولین راهکار مورد استفاده برخی از سازمان‌ها با هر سطحی از ارزش اطلاعات، تبدیل شده است. در دنیای امروز که تمام ابعاد زندگی انسان وابسته به ارتباطات دیتا گردیده، قطع ارتباط برای پاک کردن صورت مسئله، کاری غیرقابل قبول و تقریباً غیرممکن است.

البته در مقابل گروه حساس فوق، بسیاری کسانی که حداقل‌های امنیتی را هم رعایت نکرده و امیدوارند که هیچ حمله‌ای به آن‌ها صورت نگیرد.

و اما گروه اعجاب‌انگیز دیگری نیز هستند که علیرغم علم به ارزش بالای اطلاعات سازمان، به‌واسطه قدرت و توان بالای مدیریتی که در خود سراغ دارند! بدون انجام هیچ‌گونه اقدام پیشگیرانه‌ای، منتظر می‌مانند به سازمان حمله صورت پذیرد، تا بتوانند آن را مدیریت نمایند. :

همان‌طور که در بخش اول کتاب گفته شد، امنیت باید در لایه‌های مختلف از امنیت فیزیکی تا دستورالعمل‌های مدیریتی، صورت پذیرد. اما آنچه در بخش سوم کتاب بر روی آن تمرکز داریم، امنیت شبکه و ارتباطات خواهد بود. نوع حملات به شبکه بسیار گسترده‌تر، پیچیده‌تر و خاص‌تر از حملات دیگر مثل دسترسی فیزیکی است؛ و بالطبع آسیب‌پذیری‌ها و اقدامات پیشگیرانه آن نیز وسیع‌تر از سایر ابعاد امنیتی خواهد بود.

امنیت شبکه نه‌تنها برای شبکه، بلکه برای سرویس‌های دیگر نیز دارای اهمیت فراوان است. حتی بسیاری از آسیب‌پذیری‌های دیگر که ممکن است بر روی سایر سرویس‌ها، مثل سیستم‌عامل و یا دیتابیس وجود داشته باشند را می‌توان با طراحی و پیکربندی مناسب شبکه، به حداقل رساند.

با توجه به وسعت مفاهیم امنیت شبکه، وقتی صحبت از امنیت شبکه می‌شود، بالطبع امنیت سرویس‌ها و سیستم‌های دیگر نیز در این عرصه وارد شده و مباحث پیرامونی آن نیز گسترده‌تر می‌شود و باید به‌صورت جامع مطرح شوند. لذا مباحثی که در این فصل مطرح شده غالباً جنبه عمومی داشته و علاوه بر امنیت شبکه، ممکن است شامل امنیت سایر سرویس‌ها و سیستم‌ها نیز گردد.

یک مدیر یا مشاور امنیت توانمند و باتجربه، باید یک طراحی مناسب و قابل‌قبول برای حفظ امنیت شبکه و سیستم‌ها ارائه نماید. طراحی درست و منطقی باید با توجه به میزان اهمیت اطلاعات سازمان، میزان ریسک قابل‌قبول و توان مالی سازمان انجام‌گرفته و بین آن‌ها تعادل برقرار نمود. به این معنی که نه آن‌قدر بی‌خیال که تا بروز یک اتفاق وحشتناک دارایی‌های اطلاعاتی را رها کند؛ و نه آن‌قدر سخت‌گیر و محتاط که هم روال کار را مختل کرده و هم باعث شود هزینه‌های سازمان برای حفاظت از اطلاعات، بیش از ارزش خود اطلاعات شود.

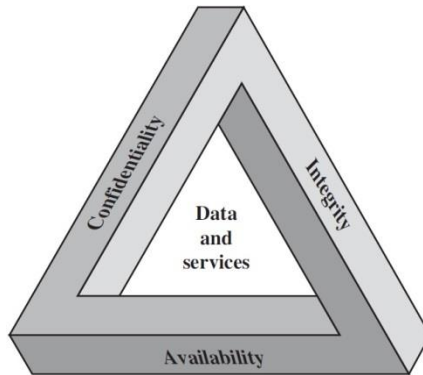
آگاهی از اصول امنیت، شناسایی راهکارها، تقسیم‌بندی دارایی‌های اطلاعاتی سازمان بر اساس درجه اهمیت و بررسی الزامات سازمانی، از جمله مواردی است که در زمان طراحی امنیت اطلاعات، باید توسط طراح در نظر گرفته شوند.

مدیر امنیت پس از فراهم کردن یک طرح امنیتی بر اساس بهترین شیوه‌ها (Best Practice)، باید آن را در سراسر سازمان اجرا نماید.

نکته مهمی که یک مدیر باید در نظر داشته باشد، نظارت همیشگی بر اجرای صحیح طرح امنیتی است. صرف اجرای یک طرح خوب نمی‌تواند برای مدت زیادی تضمین‌کننده امنیت باشد؛ بلکه نظارت بر اجرای صحیح طرح و همچنین به‌روزرسانی نرم‌افزارها و تجهیزات امنیتی، از الزامات ادامه روند وضعیت امن در فناوری اطلاعات است.

مثلث امنیت اطلاعات

امنیت صرفاً جلوگیری از افشای اطلاعات نیست. بلکه در دسترس نبودن اطلاعات در زمان موردنیاز و تغییر اطلاعات در مسیر تبادل نیز باعث از دست دادن امنیت می‌گردد. امنیت اطلاعات دارای سه مفهوم اصلی Confidentiality, Integrity و Availability است که به دلیل حروف اول این سه کلمه، بانام مثلث CIA مشهور گردیده است.

- **محرمانگی (Confidentiality)**

محرمانه بودن یعنی فقط افراد یا سیستم‌های مجاز بتوانند به اطلاعات موردنظر دسترسی داشته باشند. به عبارت دیگر افراد غیرمجاز نباید امکان دسترسی به اطلاعات را داشته باشند.

دو نوع دیتا وجود دارد. اول، دیتای در حال حرکت بر روی شبکه. دوم، دیتای ذخیره شده بر روی تجهیزات مثل سیستم‌ها، سرورها، Storage و Cloud.

برای امنیت دیتای در حال حرکت باید از روش‌های رمزنگاری استفاده نمود؛ یعنی ابتدا دیتا رمز شده، و سپس اقدام به ارسال آن نماییم. راه دیگر، ایجاد کانال‌های ارتباطی امن برای تبادل دیتا بین فرستنده و گیرنده است. راهکارهای امنیت دیتای در حال حرکت در این بخش از کتاب مورد بحث قرار می‌گیرند.

برای امنیت دیتای ذخیره شده نیز باید مکانیسم‌های کنترل دسترسی فراهم گردد. البته در کنار مکانیسم کنترل دسترسی، می‌توان از رمزنگاری نیز بهره برد. درباره مکانیسم کنترل دسترسی بر روی سیستم‌عامل و دیتابیس، در بخش چهارم همین کتاب توضیحاتی ارائه شده است.

- **صحت و تمامیت (Integrity)**

صحت یعنی فقط افراد یا سیستم‌های مجاز، امکان تغییر و اصلاح دیتا را داشته باشد. در امنیت شبکه منظور از صحت این است که دیتای دریافتی دقیقاً همان چیزی باشد که فرستنده ارسال کرده است.

در بخش دوم کتاب، نحوه استفاده از توابع درهم‌ساز برای بررسی صحت پیام تشریح شد. البته از توابع درهم‌ساز می‌توان هم برای بررسی صحت اطلاعات ذخیره‌شده و هم برای بررسی صحت اطلاعات در حال حرکت بهره برد.

• دسترس‌پذیری (Availability)

افراد مجاز در زمان مجاز باید به دیتای موردنظر دسترسی داشته باشند. اصلی‌ترین مباحث بر سر موضوع دسترس‌پذیری در بخش امنیت شبکه است. البته امنیت فیزیکی نیز در دسترس‌پذیری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ اما اگر بحث حملات و هکرها را در نظر بگیریم، امنیت شبکه نسبت به امنیت فیزیکی و افزونگی، به‌صورت پویاتری با دسترس‌پذیری در ارتباط است. در همین بخش از کتاب، حملاتی که باعث اختلال در دسترس‌پذیری می‌شوند، بررسی خواهند شد.

موسسه NIST، مثلث CIA را طی استاندارد FIPS 199 در جهت اجرای طرح دولت الکترونیک در ایالات متحده، برای سازمان‌های دولتی تعریف نموده است.^۱ در این استاندارد تأثیرات بالقوه از دست دادن هریک از سه اصل فوق را در سه گروه و به‌صورت زیر تقسیم‌بندی کرده است:

• تأثیرات بالقوه کم (Low)

انتظار می‌رود از دست دادن محرمانگی، صحت و یا دسترس‌پذیر بودن، عوارض جانبی محدودی بر روی عملیات سازمانی، دارایی‌های سازمانی و افراد داشته باشد.

• تأثیرات بالقوه متوسط (Moderate)

انتظار می‌رود از دست دادن محرمانگی، صحت و یا دسترس‌پذیر بودن، باعث عوارض جانبی جدی بر روی عملیات سازمانی، دارایی‌های سازمانی و افراد داشته باشد. مثلاً ممکن است باعث تخریب قابل‌توجه مأموریت‌های سازمان گردیده و یا منجر به زیان مالی بزرگی شود.

• تأثیرات بالقوه زیاد (High)

انتظار می‌رود از دست دادن محرمانگی، صحت و یا دسترس‌پذیر بودن، باعث عوارض جانبی فاجعه‌باری بر روی عملیات سازمانی، دارایی‌های سازمانی و افراد داشته باشد. فاجعه‌بار به این معناست که ادامه حیات سازمان به خطر خواهد افتاد.

¹ <http://csrc.nist.gov/publications/fips/fips199/FIPS-PUB-199-final.pdf>

تکنولوژی ها و ابزارهای امنیتی

فصل
امنیت

مبحث اول

کنترل دسترسی

مبحث دوم

فایروال

مبحث سوم

IDS/IPS

مبحث چهارم

هانه پات

مبحث اول

کنترل دسترسی

کنترل دسترسی جزء اولین اقدامات امنیتی است که باید جهت محافظت از منابع، مورد استفاده قرار گیرد. کنترل دسترسی مشخص می‌کند هر کاربر یا سیستم به کدام منابع و در چه سطحی می‌تواند دسترسی داشته باشد.

نحوه کنترل دسترسی بر اساس سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ها و تکنولوژی‌ها مشخص می‌شود. کنترل دسترسی باید هم به صورت فیزیکی و هم به صورت منطقی مورد استفاده قرار گیرد. کنترل دسترسی‌ها می‌توانند به سه صورت اجباری، اختیاری و غیر اختیاری باشند.^۱

۱. کنترل دسترسی اجباری (Mandatory Access Controls)

کنترل دسترسی اجباری که به اختصار MAC نامیده می‌شود، از طرح طبقه‌بندی داده‌ها^۲ برای اعطای دسترسی استفاده می‌کند؛ که در آن کاربران و مالک داده، کنترل محدودشده‌ای برای اعطای دسترسی به منابع اطلاعاتی را دارند. به عبارت دیگر نحوه و سطح دسترسی‌ها توسط سیستم و بر اساس سیاست‌های امنیتی مشخص می‌شود و حتی مالک داده نمی‌تواند به راحتی، اقدام به اعطای مجوز به سایر کاربران نماید. در طرح طبقه‌بندی داده‌ها، مجموعه‌های اطلاعاتی را رتبه‌بندی می‌کنند؛ از طرفی به هر کاربر نیز امتیازی تعلق می‌گیرد که مشخص‌کننده سطح دسترسی او به اطلاعات رتبه‌بندی شده است. تعیین این امتیازات بر اساس میزان حساسیت، انجام‌گرفته و نشان‌دهنده سطح محرمانگی اطلاعات است.

MAC دارای یک ماتریس کنترل دسترسی است که در آن، نحوه ارتباط هر فاعل (Subject) را با هر مفعول (Object) مشخص می‌کند.

Subject/Object	File 1	File 2	Printer
MTR	Read\Write\Execute	Read\Write\Execute	Yes
Bob	Read	Read	No
Alice	-	Read\Write	Yes

^۱ در مبحث دوم فصل دوازدهم، سطوح امنیتی طی استاندارد DOD 85، به صورت مفصل تشریح شده است.

^۲ Data Classification

^۳ Owners

۲. کنترل دسترسی غیراختیاری (Non-discretionary control)

کنترل دسترسی غیراختیاری، یک نسخه "به شدت اجباری" از MAC است؛ که توسط یک قدرت مرکزی در سازمان، مدیریت شده و می‌تواند بر اساس نقش (Role-Based) یا بر اساس وظیفه (Task-Based)، وجود داشته باشد.

کنترل‌های مبتنی بر نقش (Role-Based)، به نقش یک کاربر در سازمان گره خورده و کنترل مبتنی بر وظیفه (Task-Based)، به وظیفه یا مسئولیت خاصی مرتبط است.

استفاده از کنترل‌های مبتنی بر نقش و وظیفه، مدیریت کنترل‌ها را آسان‌تر می‌نماید. در این صورت، مدیریت به‌جای اعطای جداگانه دسترسی به هر فرد، یکبار به هر نقشی دسترسی‌های موردنیاز را داده و از آن‌پس افراد موردنظر را در آن نقش یا وظیفه قرار می‌دهد. با قرارگیری فرد در آن نقش یا وظیفه، تمام دسترسی‌های آن نقش به کاربر اعطا می‌شود و به محض خارج کردن کاربر از آن نقش یا وظیفه، تمام دسترسی‌های داده‌شده، باطل می‌شود. این کار مخصوصاً برای محیط‌هایی که جابجایی افراد زیاد است، می‌تواند تأثیرات خوبی داشته باشد.

۳. کنترل دسترسی اختیاری (Discretionary Access Control)

در کنترل دسترسی اختیاری که به اختصار DAC نامیده می‌شود؛ کاربر می‌تواند برای دیتای تحت مالکیت خود، اقدام به اعطای مجوز به سایر افراد نماید.

مکانیسم‌های کنترل دسترسی

به‌طورکلی، تمامی روش‌های کنترل دسترسی، بر اساس مکانیسم‌های زیر عمل می‌کنند:

۱. شناسایی (Identification)
  ۲. احراز هویت (Authentication)
  ۳. اختیارات یا مجوزدهی (Authorization)
  ۴. پاسخگویی (Accountability)
- در ادامه هر یک از چهار مکانیسم فوق تشریح می‌شوند:

شناسایی

مکانیسم شناسایی، به هر نهادی که قصد دسترسی به منابع را دارد، یک برچسب (Label) تخصیص می‌دهد تا از طرف سیستم قابل‌شناسایی باشد. برچسب داده‌شده به متقاضی را شناسه (Identifier) نامیده و به اختصار با ID نمایش می‌دهند. این ID باید به صورت منحصر به فرد و فقط به یک متقاضی اختصاص داده شود.

ارتباطات امن شبکہ

فصل دوم

مبحث اول

IPsec

مبحث دوم

شبکہ خصوصے مجازی

مبحث اول

IPsec

برای برقراری امنیت، پروتکل‌ها و سرویس‌های مختلفی وجود دارد. برخی از این پروتکل‌ها تاکنون بررسی شده و به برخی دیگر نیز در فصول آینده پرداخته می‌شود. اما هر یک از این پروتکل‌ها، امنیت یک لایه یا سرویس را فراهم آورده و در یک لایه از مدل OSI کار می‌کنند. هرچه امنیت را در لایه‌های پایین‌تر OSI برقرار نماییم، بالطبع لایه‌های بالاتر نیز از امنیت بهره‌مند خواهند شد. حتی می‌توانند علاوه بر امنیت تأمین‌شده در لایه‌های پایین‌تر، در لایه مربوط به خود نیز از پروتکل‌ها و سرویس‌های امن استفاده نمایند.

یکی از مهم‌ترین پروتکل‌های امنیتی، IP Security است. این پروتکل که به اختصار IPsec نامیده می‌شود در لایه شبکه (لایه سوم) مدل OSI اقدام به برقراری امنیت می‌نماید. در این صورت لایه‌های بالاتر نیز از امنیت نسبی برخوردار خواهند شد.

اجرای پروتکل IPsec باعث فراهم شدن امنیت در سطح شبکه می‌شود. وقتی یک شبکه امن باشد، تبادل دیتا نیز بر روی بستر امن صورت گرفته و تا حد قابل قبولی از امنیت برخوردار خواهد بود. با اجرای IPsec، سازمان می‌تواند مطمئن باشد که نه تنها برای برنامه‌های کاربردی دارای مکانیسم امنیتی، بلکه برای برنامه‌های کاربردی فاقد هرگونه مکانیسم امنیتی نیز سطح خوبی از امنیت را فراهم آورده است.

امنیت در سطح IP شامل سه سطح کاربردی: احراز هویت، محرمانگی و مدیریت کلید است. مکانیسم احراز هویت، دریافت‌کننده را مطمئن می‌سازد که بسته دریافتی را فرستنده موردنظر ارسال کرده و در مسیر انتقال نیز دچار تغییر نشده است. محرمانگی نیز با استفاده از رمزنگاری باعث می‌شود در صورت استراق سمع بسته توسط شخص ثالث، از افشای اطلاعات جلوگیری شود. مکانیسم مدیریت کلید نیز تسهیل‌کننده تبادل امن کلیدهای مربوطه است.

سازمان IETF طی RFC 4301، اقدام به ارائه استاندارد معماری امنیت برای پروتکل اینترنت (IP) نموده است.^۱ این استاندارد نحوه پیاده‌سازی امنیت برای پروتکل IP را تشریح کرده است. همان‌طور که در این RFC بیان شده است، امکان استفاده از IPsec در محیط هر دو پروتکل IPv4 و IPv6 وجود دارد. البته این سند ارائه‌دهنده یک معماری امنیتی کلی برای اینترنت نیست؛ بلکه امنیت ارائه‌شده در این سند، فقط برای فراهم کردن امنیت در لایه IP، از طریق ترکیب رمزنگاری

¹ <https://www.ietf.org/rfc/rfc2401.txt>

و مکانیسم‌های امنیتی دیگر است. استفاده از IPsec در پروتکل IPv4 به صورت اختیاری است؛ ولی IAB^۱ استفاده از آن را در نسل بعدی IP، یعنی IPv6 به صورت اجباری اعلام کرده است.

کاربردهای IPsec

استفاده از پروتکل IPsec قابلیت برقراری امنیت در کانال‌های ارتباطی را فراهم می‌آورد. حفاظت از کانال‌های ارتباطی در سراسر شبکه LAN، سراسر شبکه‌های خصوصی و عمومی WAN، و سراسر اینترنت، را می‌توان با استفاده از IPsec برقرار نمود. نمونه‌هایی از استفاده IPsec به صورت زیر است:

- برقراری اتصال امن بین شعبه و سازمان، بر روی اینترنت.
  - شرکت می‌تواند یک شبکه خصوصی مجازی امن، بر روی اینترنت یا شبکه عمومی WAN، ایجاد نماید. این کار شرکت را قادر می‌سازد برای تسهیل کسب‌وکار خود از ظرفیت عظیم اینترنت بهره برده و هزینه مربوط به برپایی شبکه‌های خصوصی و سربار مدیریتی را کاهش دهد.
  - دسترسی از راه دور امن بر روی اینترنت.
  - کاربر نهایی با استفاده از IPsec می‌تواند از طریق اینترنت یک ارتباط امن را با شبکه سازمان خود برقرار نماید. این کار باعث صرفه‌جویی در هزینه جابجایی کارمندان شده و باعث تسهیل دورکاری نیز می‌گردد.
  - برقراری شبکه‌های داخلی^۲ و خارجی^۳ با شرکا.
  - جهت برقراری یک ارتباط امن با سایر سازمان‌ها و شرکا، می‌توان از IPsec بهره برد. با استفاده از IPsec هر دو طرف می‌توانند از احراز هویت، محرمانگی و مکانیسم تبادل کلید مطمئن باشند.
  - افزایش امنیت تجارت الکترونیک^۴.
- اگرچه برخی برنامه‌های کاربردی وب و تجارت الکترونیک به صورت توکار^۵ از پروتکل‌های امنیتی استفاده می‌نمایند؛ اما به‌کارگیری IPsec تضمین می‌کند که تمام ترافیک تبادل شده، تحت رمزنگاری و تصدیق هویت بوده و یک‌لایه امنیتی به هر آنچه توسط لایه کاربرد ارائه شده، اضافه گردیده است.

¹ Internet Architecture Board (IAB)

² Intranet

³ Extranet

⁴ Electronic Commerce

⁵ Built-in

بخش چهارم

امنیت سیستم‌ها و سرویس‌ها

فصل دهم

امنیت وب

فصل یازدهم

امنیت پست الکترونیک

فصل دوازدهم

امنیت سیستم‌عامل

فصل سیزدهم

امنیت دیتابیس

امنیت وب

فصل دوم

مبحث اول

پروتکل SSL/TLS

مبحث دوم

پروتکل HTTPS

مبحث اول

پروتکل SSL/TLS

شرکت Netscape برای برقراری امنیت در ارتباطات اینترنتی، اقدام به انتشار یک پروتکل امنیتی بانام (SSL) Secure Socket Layer نموده و از آن، در مرورگرهای خود پشتیبانی کرد. سازمان IETF به دلیل کاربرد وسیع و مناسب SSL، اقدام به انتشار این پروتکل در قالب استاندارد Transport Layer Security(TLS) و طی RFC 5246 نمود^۱. پروتکل TLS بر اساس SSL v3.1 ارائه گردیده و از بسیاری جهات شبیه به یکدیگر می باشند. لذا در این مبحث پروتکل SSL v3 (ارائه شده در RFC 6101) تشریح خواهد گردید.

لازم به ذکر است، IETF در سال 2011 طی RFC 6176 استفاده از SSL v2 را به دلایلی مثل استفاده از MD5 در احراز هویت، عملیات Handshake محافظت نشده، استفاده از کلید یکسان برای هر دو عملیات رمزنگاری و صحت، و همچنین آسیب پذیری در مقابل حملات مردمیانی، ممنوع اعلام کرده است.

معماری SSL

پروتکل SSL طوری طراحی شده که از TCP برای فراهم آوردن یک سرویس End-to-end امن و قابل اطمینان استفاده می نماید. همان طور که در تصویر زیر نشان داده شده، SSL یک پروتکل تنها نیست، بلکه شامل دو لایه از پروتکل ها است. به عبارت دیگر SSL، یک پروتکل لایه بندی شده است.

SSL Handshake Protocol	SSL Change Cipher Spec Protocol	SSL Alert Protocol	Application (HTTP)
SSL Record Protocol			
TCP			
IP			

^۱ نسخه های اولیه این استاندارد عبارتند از RFC 3268، RFC 4346 و RFC 4366.

توجه داشته باشید که لایه‌بندی پروتکل SSL، برای تعریف بهتر و نحوه تعامل پروتکل‌ها با یکدیگر بوده و تأثیری در لایه‌های مدل OSI ندارد.

پروتکل SSL Record فراهم آورنده سرویس‌های امنیتی اساسی برای پروتکل‌های مختلف لایه‌های بالاتر است. به‌طور خاص، پروتکل HTTP که یک سرویس تعاملی کلاینت/سروری است، می‌تواند در بالای SSL مورد استفاده قرار گیرد.

پروتکل SSL، علاوه بر SSL Record Protocol، دارای سه پروتکل دیگر در لایه بالاتر است که عبارتند از: SSL Handshake Protocol، SSL Change Cipher Spec Protocol و SSL Alert Protocol؛ این پروتکل‌ها برای مدیریت تبدلات SSL مورد استفاده قرار می‌گیرند.

مفاهیم Session و Connection در SSL

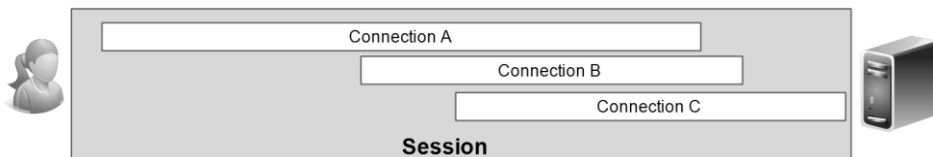
دو مفهوم مهم در SSL، عبارتند از Connection و Session، که تشریح آن‌ها به‌صورت زیر است:

• Connection

یک اتصال (Connection)، یک انتقال (لایه چهارم مدل OSI یا همان Transport) بوده، که نوع مناسبی از سرویس را فراهم می‌کند. برای SSL، این قبیل اتصالات، ارتباط Peer-to-peer هستند.^۱ اتصالات، زودگذر و موقتی هستند. هر Connection با یک Session در ارتباط است.

• Session

یک SSL Session، یک ارتباط بین کلاینت و سرور است؛ که توسط پروتکل Handshake ایجاد می‌گردد. نشست‌ها (Session) مجموعه‌ای از پارامترهای امنیتی رمزنگاری را تعریف می‌کنند که می‌توانند در میان اتصالات متعدد به اشتراک گذاشته شوند. نشست‌ها از انجام مذاکرات متعدد و پرهزینه که برای مشخص کردن پارامترهای امنیتی جدید در هر اتصال باید انجام شود، جلوگیری می‌کنند.

^۱ در ارتباطات Peer-to-peer، دو نقطه بدون نیاز به برقراری یک ساختار متمرکز و پرهزینه، اقدام به برقراری ارتباط با یکدیگر می‌نمایند.

امنیت پست الکترونیک

امنیت
پست الکترونیک

مبحث اول

پروتکل PGP

مبحث دوم

پروتکل S/MIME

پست الکترونیک یکی از پرکاربردترین سرویس‌هایی است که امروزه توسط کاربران مورد استفاده قرار می‌گیرد. پست الکترونیک نه تنها بر روی اینترنت، بلکه در شبکه‌های داخلی نیز کاربرد فراوانی دارد. حتی برخی از مؤسسات از پست الکترونیک خدماتی شبیه اتوماسیون اداری دریافت می‌کنند! و یا اتوماسیون‌ها و روال‌های کاری در سازمان‌ها به پست الکترونیک وابسته شده است.

اهمیت و کاربرد پست الکترونیک، در حدی است که بسیاری از مکاتبات محرمانه سازمان‌ها نیز از این طریق انجام می‌پذیرد. فاکتورهای فروش، رسیدهای پرداخت، مکاتبات و دستورات محرمانه اداری، بخشنامه‌های اداری، درخواست‌ها و بسیاری از مضامین پراهمیت دیگر، از طریق پست الکترونیک ارسال و دریافت می‌گردد.

پست الکترونیک از پروتکل Simple Mail Transfer Protocol (SMTP) برای تبادل نامه‌های الکترونیکی استفاده می‌کند. متأسفانه SMTP هیچ‌گونه امنیتی را برای محتوای نامه الکترونیک فراهم نکرده و همچنان که از اسم آن نیز مشخص است، صرفاً فقط وظیفه تبادل ساده پیام‌ها را بر عهده دارد.

به دلیل کمبودها و ضعف‌های موجود در SMTP، سازمان IETF اقدام به ارائه یک پروتکل جدید بانام MIME برای پست الکترونیک نمود. هرچند که این پروتکل از نظر ویژگی‌های پستی بهتر از SMTP است، اما بازهم امنیت قابل توجهی بر روی آن وجود ندارد.

با توجه به گسترش روزافزون استفاده از پست الکترونیک در تمام ابعاد کسب و کار سازمان‌ها، باید برای احراز هویت و محرمانگی نامه‌های الکترونیک، تمهیداتی اندیشه شود. برای این منظور دو پروتکل PGP و S/MIME برای برقراری امنیت در پست الکترونیک ارائه شدند.

پروتکل PGP برای برقراری امنیت در پست الکترونیک مبتنی بر SMTP و پروتکل S/MIME برای برقراری امنیت پست الکترونیک مبتنی بر MIME توسعه داده شده‌اند.

در مبحث اول این فصل به بررسی پروتکل PGP و نحوه عملکرد آن می‌پردازیم. با توجه به اینکه پروتکل S/MIME، نسخه استاندارد شده پروتکل PGP بوده و از نظر عملکرد، شبیه آن است؛ لذا در مبحث دوم نیز به بررسی پروتکل S/MIME می‌پردازیم.

مبحث اول ✓

پروتکل PGP

پروتکل Pretty Good Privacy (PGP)، یک پروتکل متن‌باز^۱ است که توسط آقای Phil Zimmermann جهت امنیت پست الکترونیک ارائه گردیده است. البته پروتکل PGP در برقراری امنیت موارد دیگری مثل فایل‌ها و دیتای ذخیره‌شده نیز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد؛ اما شهرت آن به دلیل کاربرد این پروتکل در پست الکترونیک است. پروتکل PGP فراهم آورنده سرویس‌های امنیتی احراز هویت و محرمانگی برای پست الکترونیک و ذخیره‌سازی فایل است. این پروتکل توسط IETF و طی RFC 4880 نیز منتشر گردیده است. در اصل می‌توان گفت آقای زیمرمن برای به وجود آوردن پروتکل PGP، کارهای زیر را انجام داده است:

۱. انتخاب بهترین الگوریتم رمزنگاری موجود، برای ساخت بلوک‌ها دیتا.
۲. یکپارچه‌سازی الگوریتم انتخاب‌شده در یک برنامه کاربردی همه‌منظوره^۲، که مستقل از سیستم‌عامل و پردازشگر است.
۳. ایجاد یک Package و مستندسازی آن شامل: کد منبع، در دسترس عموم قرار دادن آن از طریق اینترنت، درج آن در اعلانات و شبکه‌های تجاری مثل AOL^۳.
۴. دستیابی به توافق با یک شرکت، جهت فراهم آوردن یک نسخه تجاری کم‌هزینه و کاملاً سازگار از PGP.

رشد PGP به صورت انفجارگونه بوده و در حال حاضر به‌طور گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. موارد زیر برخی از دلایلی است که می‌توان برای این رشد سریع عنوان کرد:

۱. به صورت رایگان در سراسر جهان در دسترس بوده و امکان اجرا بر روی انواع سیستم‌عامل‌ها از جمله ویندوز، یونیکس و مکینتاش را دارد. علاوه بر این، نسخه تجاری برای کاربرانی که نیاز به پشتیبانی فروشند دارند، نیز فراهم گردیده است.

^۱ منظور از Open Source یا متن‌باز، برنامه‌ای است که کد آن به صورت کامل در اختیار همگان قرار گرفته و استفاده از آن بدون پرداخت هزینه امکان‌پذیر است.

^۲ General-purpose

^۳ America On Line

۲. بر اساس الگوریتم‌هایی ایجادشده، که امنیت آن‌ها به صورت گسترده مورد تأیید قرار گرفته است. به صورت خاص، این Package شامل RSA، DSS و دیفی‌هلمن برای رمزنگاری کلیدعمومی؛ و الگوریتم‌های CAST-128، IDEA و 3DES برای رمزنگاری متقارن؛ و الگوریتم SHA برای عملیات درهم‌سازی، است.
۳. کاربرد وسیعی برای شرکت‌هایی که مایل به انتخاب و اجرای یک طرح استاندارد رمزنگاری جهت فایل‌ها و پیام‌ها برای افرادی که می‌خواهند با آن‌ها از طریق اینترنت یا شبکه‌های دیگر ارتباط امن داشته باشند، دارد.
۴. این پروتکل توسط یک دولت یا سازمان استاندارد، توسعه‌نیافته و کنترل نمی‌شود؛ لذا برای کسانی که نسبت به دولت‌ها و سازمان‌ها بی‌اعتماد هستند، استفاده از PGP جذاب خواهد بود.
۵. در حال حاضر PGP از طریق استانداردهای اینترنت دنبال می‌شود؛^۱ اما با این وجود، PGP همچنان غیر وابسته به هر سازمان یا دولتی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

نشانه‌گذاری

در کتاب آقای استالینگز^۲، برای تشریح PGP از نمادها و نشانه‌هایی استفاده شده است. البته ممکن است بعضی از این نشانه‌ها و نمادها در استانداردها یا مراجع دیگر، به صورت متفاوتی مورد استفاده قرار گرفته باشد. لذا قبل از شروع بررسی PGP، به تشریح نشانه‌های مورد استفاده می‌پردازیم:

K_S = کلید نشست که توسط رمزنگاری متقارن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

PR_a = کلیدخصوصی طرف A، که توسط رمزنگاری کلیدعمومی (نامتقارن) مورد استفاده قرار می‌گیرد.

PU_a = کلیدعمومی طرف A، که توسط رمزنگاری کلیدعمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

EP = عملیات رمزگذاری (Encryption) در الگوریتم رمزنگاری کلیدعمومی.

DP = عملیات رمزگشایی (Dycryption) در الگوریتم رمزنگاری کلیدعمومی.

EC = رمزگذاری در الگوریتم رمزنگاری متقارن.

DC = رمزگشایی در الگوریتم رمزنگاری متقارن.

H = تابع درهم‌سازی

¹ RFC 3156; MIME Security with OpenPGP

² Cryptography and Network Security Principles and Practice

Concatenation یا الصاق = ||

Z = فشرده‌سازی با استفاده از الگوریتم ZIP.

R64 = تبدیل به فرمت ASCII 64.

تشریح عملیات PGP

پروتکل PGP، چهار سرویس زیر را فراهم می‌آورد:

- احراز هویت (Authentication)
- محرمانگی (Confidentiality)
- فشرده‌سازی (Compression)
- سازگاری با پست الکترونیک (E-mail compatibility)

در جدول زیر، توضیح مختصری درباره هر چهار مورد فوق آورده شده است. البته در ادامه این مبحث، این موارد به صورت کامل نیز تشریح خواهند شد.

توضیحات	الگوریتم مورد استفاده	عملیات
الگوریتم SHA چکیده پیام را تولید نموده و سپس چکیده توسط DSS یا RSA با کلید خصوصی فرستنده امضا می‌شود.	DSS/SHA RSA/SHA	امضای دیجیتال (احراز هویت)
پیام توسط الگوریتم‌های IDEA، CAST-128 یا 3DES رمزگذاری می‌شود. این رمزگذاری با استفاده از کلید نشست (Session key) یک‌بارمصرف تولید شده توسط فرستنده انجام می‌شود. کلید نشست تولید شده با استفاده از RSA یا دیفی‌هلمن و بر اساس کلید عمومی گیرنده، تبادل می‌گردد.	CAST or IDEA or 3DES 3DES با دیفی‌هلمن یا RSA	رمزنگاری پیام (محرمانگی)
می‌توان پیام را قبل از ذخیره یا تبادل، توسط الگوریتم ZIP، فشرده‌سازی نمود.	ZIP	فشرده‌سازی
جهت فراهم آوردن شفافیت برای برنامه‌های پست الکترونیک، می‌توان پیام رمز شده را به کد ASCII تبدیل کرد.	Radix-64 conversion	سازگاری با پست الکترونیک

امنیت سیستم عامل

فصل دوم از ده

مبحث اول

بهترین شیوه‌های مدیریت امن سیستم

مبحث دوم

سطوح امنیتی در سیستم‌عامل

مبحث سوم

بهترین شیوه‌های امنیت سیستم‌عامل

امنیت دیتابیس

فصل
پنجم
دهم

مبحث اول

ده تهدید برتر دیتابیس

مبحث دوم

روش‌های مقابله با تهدیدات

ضمانت

منابع

و

معرفی کتاب

منابع:

- [١] روغنی، محمدتقی. شبکه؛ صفر تا صد. انتشارات ناقوس، ١٣٩٢
- [2] Stallng, William. *CRYPTOGRAPHY AND NETWORK SECURITY PRINCIPLES AND PRACTICE*. Fifth Edition.
- [3] ISO/IEC 27000:2014
- [4] ISO/IEC 27001:2013
- [5] ISO/IEC 27002:2013
- [6] NIST FIPS-197 (AES)
- [7] NIST FIPS-198 (HMAC)
- [8] IETF RFC 2104. *Keyed-Hashing for Message Authentication*.
- [9] NIST FIPS-186 (DSS)
- [10] NIST FIPS-180 (SHA)
- [11] IETF RFC 3174. *Secure Hash Algorithm*.
- [12] Barker, Keith. *CCNA Security 640-554 Official Cert Guide*. Cisco Press.
- [13] Wilkins, Sean. *CCNP Security SECURE 642-637 Official Cert Guide*.
- [14] NIST FIPS-199. *Standards for Security Categorization of Federal Information and Information Systems*.
- [15] Whitman, Michael E. *Principles of Information Security*. Fourth Edition
- [16] ITU X.800. *Security architecture for Open Systems Interconnection for CCITT applications*.
- [17] IETF RFC 2828. *Internet Security Glossary*.
- [18] IETF RFC 4962. *Guidance for Authentication, Authorization, and Accounting (AAA)*.
- [19] NIST SP 800-10.
- [20] IETF RFC 2827. *Network Ingress Filtering*.
- [21] NIST SP 800-94. *Guide to Intrusion Detection and Prevention Systems (IDPS)*.
- [22] IETF RFC 4301. *Security Architecture for the Internet Protocol*.
- [23] IETF RFC 2637. *Point-to-Point Tunneling Protocol (PPTP)*.
- [24] IETF RFC 2661. *Layer Two Tunneling Protocol (L2TP)*.

- [25] NIST SP 800-113. *Guide to SSL VPNs*.
- [26] IETF RFC 6101. *The Secure Sockets Layer (SSL) Protocol Version 3.0*.
- [27] IETF RFC 2818. *HTTP Over TLS*.
- [28] IETF RFC 4880. *OpenPGP Message Format*.
- [29] IETF RFC 5322. *Internet Message Format*.
- [30] IETF RFC 2045 – 2049. *Multipurpose Internet Mail Extensions (MIME)*.
- [31] IETF RFC 2119. *Key words for use in RFCs to Indicate Requirement Levels*.
- [32] IETF RFC 2315. *Cryptographic Message Syntax*.
- [33] Setty, Harish. *System Administrator - Security Best Practices*. SANS Institute.
- [34] NIST SP 800-123. *Guide to General Server Security*.
- [35] Cole, Eric. *Security Best Practices*. Secure Anchor.
- [36] Cui-Qing Yang. *Operating System Security and Secure Operating Systems*.
- [37] DoD 5200.28-STD. *Trusted Computer System Evaluation Criteria*. TCSEC.
- [38] NIST SP 800-40. *Guide to Enterprise Patch Management Technologies*.
- [39] NIST SP 800-162. *Guide to Attribute Based Access Control (ABAC) Definition and Considerations*.
- [40] Basta, Alfred. *Database Security*. Course Technology.
- [41] *Top Ten Database Threats*. imperva.com.
- [42] <http://www.ietf.org>
- [43] <https://cve.mitre.org>
- [44] <http://www.securityfocus.com>
- [45] <https://www.intrusion.com>
- [46] <http://www.verizonenterprise.com>
- [47] <http://www.idc.com>
- [48] <https://www.otalliance.org>
- [49] <http://www.pwc.com>
- [50] <http://www.imperva.com>
- [51] <http://iase.disa.mil/stigs>

کتاب : شبکه ؛ صفر تا صد
مؤلف : محمدتقی روغنی

چاپ اول ؛ تابستان ۱۳۹۲
۵۴۶ صفحه ، وزیری
انتشارات ناقوس

در این کتاب سعی شده مطالب مربوط به شبکه از صفر تا صد به صورت علمی، عملیاتی و با نگارشی روان و قابل فهم ارائه گردد. همچنین با اجرای ۱۹ سناریو عملیاتی، ضمن ارائه مطالب علمی و فنی، پیکربندی تجهیزات را نیز آموزش داده تا خواننده پس از پایان این کتاب بتواند به عنوان یک کارشناس شبکه با توانایی انجام کار عملیاتی معرفی گردد.

از آنجاکه خواست نگارنده بر آن بوده که این کتاب بتواند نیاز طیف وسیعی از علاقه مندان به شبکه را برآورده سازد؛ لذا مطالب در بخش‌ها، فصل‌ها و مباحث مختلفی طبقه بندی گردیده تا خواننده بتواند به راحتی به مطلب مورد نظر دسترسی پیدا نماید.

شروع کتاب با معرفی سازمان‌های بین‌المللی و شرکت‌های پیشرو در زمینه شبکه شروع شده، سپس به پروتکل‌های اولیه و پایه مورد نیاز در شبکه‌های کوچک پرداخته می‌شود. این روند به صورت تکاملی ادامه می‌یابد تا به شبکه‌های محلی بزرگتر و پروتکل‌های مسیریابی در شبکه‌های گسترده می‌رسیم. بررسی پروتکل‌های شبکه‌های محلی و گسترده، هم بر اساس IPv4 و هم IPv6 انجام شده است. در بخش پایانی نیز به امنیت و استانداردهای مربوط به شبکه پرداخته شده است.

با توجه به مطالب ذکر شده، این کتاب برای مدیران و مشاوران IT، مدیران شبکه، کارشناسان و علاقه مندان به شبکه، با هر سطحی از دانش، پیشنهاد می‌گردد.

برای خرید یا دانلود این کتاب می توانید از طریق لینک زیر اقدام نمایید:

<http://parscenter.com/networkgod/Product/112742>

توجه

خواننده گرامی

این PDF تنها شامل گزیده‌ای از کتاب "امنیت اطلاعات" است. در صورتیکه مطالب و نحوه نگارش را مفید ارزیابی کردید، برای خرید این کتاب به صورت کامل و در قالب چاپ کاغذی، می‌توانید انحصاراً از طریق لینک زیر اقدام نمایید:

نام کتاب: امنیت اطلاعات

مؤلف: محمدتقی روغنی

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۳

۴۴۸ صفحه، وزیری

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

لینک خرید:

ارسال رایگان از طریق پست پیشنهاد به تمام نقاط کشور

[Http://parscenter.com/networkgod](http://parscenter.com/networkgod)

Email: MTRoghani@Gmail.com

SMS: 09195345402

Viber: 09195345402